Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoje.....$2.00
I Užmarį.....$3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirasżant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą priduoti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and I guages.

Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed.
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 35 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 30 Rugpjutis (August) 1901 m. Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pasiulymas pagelbos Columbijos respublikai priesz jos prieszus ir jieszkojimas priekabių ant užėmimo Panamos siaurumos, pakelė ne pasitikėjimą Europoj Suvienytoms Valstijoms. Ar Europos vieszpatysczių randai užklausė Suvienytų Valstijų, kaip tuli jos nori žengti į-sikiszime į vaidus pietinės Amerikos republikų, ne žinia, kadangi randai, paprastai, tarybas, kol jos ne užbaigtos, slepia. Prancuziszki vienok angliszki ir vokiszki laikraszcziai smarkiai užsipuola ant Suvienytų Valstijų, vien maskoliszki jiems pripažįsta tiesą daryti, ką nori. Mat maskoliai norėtų tulas Europos vieszpatystes supjudyti su Amerika, kadangi joms besipjaunant, Maskolija turėtų liuosas rankas Azijoj, nieks jos ten ne galėtų stabdyti. Ant pagarsinimo Amerikos rando, jog jo priderystė ant Panamos siaurumos saugoti ne tik savo bet ir kitų tautų reikalus, vokiszki rando laikraszcziai atsako, jog vokiszkų pavaldinių reikalus apsaugos geriau pati Vokietija, kuri ne reikalauja, kad tuom užsiimtų paszaliniai, kurių nieks ne praszo.

Pereitos sanvaitės laikraszcziai pagarsino, buk Prancuzija ir Vokietija pradėjo derybas su Danija ir nori nupirkti jai prigulinczias Antilių salas, kurias nori pirkti ir Suvienytos Valstijos. Žinoma, tam smarkiai pasipriesztintų Suvienytos Valstijos ir be abejonės be pritarimo jų nė Prancuzija, nė Vokietija tų salų ne pirktų. Jeigu Suv. Valstijos įsipainiotų į karę pietinėj Amerikoj, tai tąsyk ant jų protesto ne paisytų kiti krasztai, kadangi tąsyk jos ne turėtų užtektinai pajiegų ant parėmimo savo protesto. Daniszki rando laikraszcziai vienok pagarsino, kad jai prigulinczių mažų salučzių ne parduos kitiems, bet Danijos randas nori vien kad Suvienytos Valstijos užmokėtų už jas reikalaujamą sumą pusketvirto milijono dol.

Prova admirolo Schleyo dar ne pasibaigė. Laivynės ministeris į sudžias paskyrė vieną aiszkiai ne prilankų Schleyui sudžią. Priesz tai pakėlė protestą lygiai pats Schley, kaip ir jo advokatai, bet laivynės ministerija ant protesto ne paiso.

Amerikoniszkos kariaunos virszininkas ant Filipinų salų atsiuntė į Washingtoną žinią, jog pasidavė amerikonams filipinieczių pulkauninkas Loreel su 14 oficierų ir 13 paprastų pasikėlėlių. Per paskutinę gi sanvaitę pasidavė 100 filipinieczių.

Žiurint į raportus amerikoniszkos kariaunos virszininko, reiktų manyti, kad karė ant Filipinų neužilgio pasibaigs, kadangi jis pranesza vien apie pasidavimus pasikėlėlių. Sunku todėl suprasti, kodėl tas pats amerikoniszkos kariaunos virszininkas nusprendė sudrutinti Manillės garnizoną, sutraukė czia 4 kompanijas szviežios kariaunos. Jeigu czia užteko iki sziol stovinczio garnizono, tai besibaigiant karei, einant pasikėlimui silpnyn, dar labiaus turėtų užtekti. Argi todėl amerikoniszkos kariaunos virszininkas laukia naujo pasikėlimo gyventojų ir tai dar Manillės aplinkinėse?

Rytinė Azija.

Reikalavimai svetimų krasztų dar vis Chinų ciecoriaus ne užtvirtinti, bent iki sziol svetimi ambasadoriai ne gavo atgal užtvirtinto ciecoriaus reikalavimų protokolo. Li Hung Czang, svarbiausias Chinų rando sandaros komiteto sanarys, praneszė svetimiems ambasadoriams, jog ciecoriaus ediktas, prisakantis Chinų komisoriams padėti savo parašą po sandaros protokolu, yra jau kelionėj ir seredoj arba ketverge bus Pekine; tąsyk chiniszki komisoriai pasiraszys po protokolu; kol jie ne turi ciecoriaus prisakymo, pasiraszyti po juom ne gali. Ne žinia vienok, ar Li Hung Czang teisybę kalba, ar nori vien iszrasti priežastis ant ne pasiraszymo po protokolu. Gal but, kad jis nori vien laiką nutęsti. Angliszki laikraszcziai bent persergsti ambasadorius ir liepia ne tikėti Li Hung Czangui, kuris buk priėmimą nutarimų nori teip ilgai nutęsti, kol isz Chinų ne pasitrauks svetimos kariaunos. Pasitraukus, girdi, svetimoms kariaunoms, Chinų randas atmes visus reikalavimus. Ar isz tikro vienok teip gali buti, nežinia. Sziądien angliszkiems ir amerikoniszkiems laikraszcziams ne daug kas tiki, kadangi jie pagarsėję jau savo melagystėms, iszradinėjimu ne butų daiktų. Jiems ne rupi teisybė, bet vien mieriai, kuriems tarnauja, nors tie mieriai butų ir nedoriausi. Leidžia tyczia melagingus paskalus, jeigu su jų pagelba gali pasėti ne sutikimus ir neužsitikėjimą terp vieszpatysczių. Angliszkas randas, turbut, pats leidžia per jam tarnaujanczius laikraszczius visus paskalus apie neva paslaptus mierius Chinų rando, kad rasti progą ant ilgesnio laiko užvilkti isztraukimą savo kariaunos. Jeigu kiti krasztai iszvežtų savo kariauną, o Angliją to ne padarytų, tai su pagelba savo pasilikusios kariaunos ji galėtų Chinams pastatyti naujus reikalavimus. Isz tikro Anglija ne tik nesiskubina pasitraukti isz Chinų, bet atsiuntė dar du nauju kariaunos regimentu. Matydami, ką daro Anglija, ir kiti krasztai palieka dalį kariaunos pajuriuose ant dabojimo anglijonu.

Anglijos laikraszcziai garsina, buk Anglija, Suvienytos Valstijos Sziaurinės Amerikos ir Japonija rengiasi pareikalauti, idant Maskolija pasitrauktų isz Mandžurijos. Gal but, kad Anglija ir bando sutverti toki ryszį ant numažinimo Maskolijos godumo, bet ar tas pasiseks —tai jau kitas klausymas. Vieszpatystės riszasi terp savęs, jeigu kiekvienas pristojantis prie ryszio turi naudą ir jeigu mato, kad per susiriszimą gali mierį atsiekti. Isz czia paminėtų vieszpatysczių vien Japonija gali but pavojinga Maskolijai, kadangi ji gali greitai pargabenti savo puikią kariauną į Siberiją; Amerika namieje labai tvirta, bet už tai svetur ji gali vesti kares tik su teip silpnoms vieszpatystėms kaip Iszpanija ar republikos pietinės Amerikos; su Anglija, tie krasztai, kurių ne gali pasiekti druta laivynė, kol ne pabaigta karė Afrikoj, kur nuklampytos visos Anglijos kariszkos pajiegos, nieks nesirokuoja dabar. Karėj priesz Maskolija viskas pultų ant Japonijos, o ir pergalėjus prieszą, jai reiktų pelnu dalytiesi su mažai jai pagelbėjusiais sanryszio draugais. Į nenaudingus, pavojingus ryszius nieks nesirisza, ne norės risztiesi ir Japonija, ypacz jeigu jai Maskolija geru, be karės ką nors pasiulys.

Pietinė Afrika.

Neseniai angliszki laikraszcziai, ramindami savo skaitytojus, paleido paskalą, buk burų vadovas Botha traukia į kruvą savo kareivius ir nori pasiduoti su visa savo kariauna anglijonams; vienok iki sziol ne tik ne pasidavė, bet nė ne bandė užmegsti tarybų. Turbut todėl didesnei dalei anglijonų nusibodo karė, jeigu randas, net per laikraszczius leisdamas melagystes, stengiasi nors ant tulo laiko nuraminti tautą. Turbut ministeriai ne turi galinczių nuraminti gyventojus teisingų žinių, jeigu po kelintą kartą per laikraszczius leidžia melagystes.

Angliszkas randas atsiszaukė į visas neutraliszkas vieszpatystes su praszymu laikyti karę pietinėj Afrikoj už pabaigtą, kariaujanczius burus laikyti ne už kariaujanczią pusę bet už pasikėlėlius ir plėszikus, ant kurių suvaldymo ne reikia paisyti ant terptautiszkų tiesų. Anglijos praszymą vienok neutraliszkos vieszpatystės atmetė, kadangi karė ne pasibaigė ir burų ne galima laikyti už pasikėlėlius, kadangi jie priesz karę ne buvo Anglijos pavaldiniais bet ne prigulmingų republikų ukėsais. Rods angliszki karės vedėjai ir dabar laužo terptautiszkas tiesas, bet pats Anglijos randas, turbut, tą laiko už negerą daiktą, jeigu kreipiasi į neutraliszkus krasztus su praszymu daleisti burus laikyti už locnus pasikėlėlius, su kuriais galėtų elgtiesi, kaip patinka. Dabar gi visur angliszkus karės vedėjus turi tiesą laikyti už laužytojus terptautiszkų tiesų, taigi už plėszikus. Kadangi prasidėjus karėi Holandija perėmė dipliomatiszkas pareigas Transvaaliaus ir Oranijos, tai tų republikų randas praszė Holandijos iszsiuntinėti protestus priesz Anglijos karės vedimo budą, bet Holandijos randas atsisakė tą iszpildyti. Holandija mat silpna ir turi daug valdybų ant salų; ne paranku todėl stoti ant kelio Anglijai, kadangi tojė, prisilaikydama plėszikų budo, galėtų tas valdybas paveržti. Gaila, kad burai savo tėvynės dipliomatiszkus reikalus ne pavedė galingesnei vieszpatystei.

Angliszkos kariaunos liuosnoriai paeinanti isz pietinės Afrikos, atitarnavę savo laiką, pareikalavo, idant juos paleistų nuo tarnavimo kariaunoj; Kitchener vienok atsisakė paliuosuoti, kadangi ne turi isz kur gauti daugiau kareivių. Tuom vienok nubaidys norinczius į kariauną pastoti ir paczioj Anglijoj.

Nors Kitchener siunczia žinias į Londoną, jog jenerolas French baigia vyti laukan įsiveržusius į angliszkas valdybas burus, bet tas yra melas Anglijos karės vedėjo į svietą paleistas, kas matyt isz jo paties padavadyjimų. Sztai dabar Kitchener iszleido prisakymą angliszkų Capo valdybų mažesnių miestų prekėjams perkelti savo pardavinyczias į didesnius miestus, kur yra tvirtesni angliszki garnizonai; gyvenantiems gi ant farmų kolionistams uždraudė turėti namieje daugiaus maisto produktų negu reikia ant iszmaitinimo szeimynų per szeszias dienas. Jeigu isz tikro anglijonai baigtų vyti laukant isz savo valdybų burus, tai ne reiktų iszdavinėti tokių kvailų prisakymų. Tas jau rodo, kad net savo locnose valdybose anglijonai laikosi vien didesniuose miestuose, kaimai gi yra buru valdžioj.

Burų vadovas Delarey iszleido prokliamaciją, kurioje nurodo ant žvėriszkų padavadyjimų Kitchenero ir kalbina burus kariauti iki galui.

Po Ladybrant burai paėmė į nelaisvę 70 angliszkų kareivių ir 3 oficierus.

Vokietija.

Į Vokietiją atvažiuoja maskoliszkas caras. Visi vokiszki rando laikraszcziai iszreiszkia savo prilankumą carui ir tvirtina, kad terp Vokietijos ir Maskolijos nė jokių svarbesnių nesutikimų nėra; net apie rengiamą pakėlimą muitų ant svetimų produktų Vokietijos randas pirma praneszė Maskolijos randui. Su caru važiuoja ir maskoliszkas užrubežinių dalykų ministeris. Matyt todėl, kad caras nori su Vokietija tartiesi apie kokius nors svarbesnius reikalus, bet apie kokius, dar nežinia.

Isz Vokietijos caras keliauja į Prancuziją, kur dalyvaus manevruose prancuziszkos kariaunos ir gal bandys kaulyti pinigų nuo prancuzų, kadangi jų Maskolijos iždui visada truksta.

Balkanų pussalis.

Buvo užgimę dideli nesutikimai terp Prancuzijos ir Turkijos už nelaikymą isz pusės sultano pažadėjimo duoto prancuziszkam pasiuntiniui, užtarusiam už reikalus prancuziszkos kompanijos parengusios laivų prieplauką Konstantinopoliuj. Prancuziszkas pasiuntinys buvo jau pertraukęs susineszimus su sultano valdžia. Ant parėmimo Prancuzijos maskoliai sumobilizavo kariszką laivynę ant Juodųjų jurių ir sutraukė žemės kariauną ant rubežiaus. Gazdinti vienok toliaus sultaną ne buvo reikalo: jis praneszė prancuziszkam ambasadoriui, jog visi jo reikalavimai bus iszpildyti.

Albanijoj užgimė didesni maisztai priesz sultano valdžią. Gyvenanti svetur apszviesti albanieczіai iszplatino po visą Albaniją daug knigų ir teip rasztų, su kurių pagelba pakėlė tautiszką supratimą terp gyventojų. Dabar albanieczіai nori su visu atsiskirti nuo Turkijos ir sutverti neprigulmingą Albaniją, bet kiti kaimynai ne nori daleisti. Austrija nuo seniai tyko ir laukia progos ant užėmimo po savo globa Albanijos; tokius jau norus turi ir Italija, kuri per savo agentus agituoja pietinėj Albanijoj ir stabdo Austrijos mierius. Albanija gali todėl atszaldyti meilę terp prigulinczių prie vieno ryszio vieszpatysczių — Austrijos ir Italijos ir gali iszardyti susiriszimą vidurinės Europos vieszpatysczių.

Pietinė Amerika.

Nesutikimai terp dviejų pietinės Amerikos republikų —Venezuėles ir Columbijos ne tik ne iszdilo, bet dar labiaus iszsiplatino; į nesutikimus gali dar įsikiszti ir Peru. Ar Suvienytos Valstijos įsikisz į tuos nesutikimus su ginklu, ar duos pagelbą savo numylėtai Columbijai, dar ne žinia. Laikraszcziai garsina, buk Venezuėles kariauna jau perėjo rubežių ir įsiverže į Columbiją. Ant vedimo kovos paskutinei truksta pinigų, randas reikalauja, idant gyventojai mokėtų mokesczius ant karės reikalų, szaukia po ginklu gyventojus ant apgynimo tevynės nuo prieszų.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Vilniaus mokslinio apskriczio virszininkas prisakė visiems direktoriams gimnazijų, jau nuo pradžios szių metų įvesti naujus mokinimo programus; mokintinius žemesnių kliasų, palaktus ant antrų egzaminų isz lotyniszkos ir grekiszkos kalbos perleisti į augsztesnę kliasą be egzaminų (ką darys su palikfais toj paczioj kliasoj už ne mokėjimą lotyniszkos ir grekiszkos kalbos, kurios žemesnėse kliasose visai panaikintos, to apskriczio virszininkas ne pasako). Apart to, apskriczio virszininkas reikalauja suraszo lotyniszkos ir grekiszkos kalbų mokintojų, kurie turi but praszalinti nuo vietų; arba gal tokiems mokintojams galima but pavesti mokinimą kitokių mokslų.

Penciakų dirbtuvėj Bruno, ant priemiesczio Naujas Miestas atsitiko nelaimė. Maszina pagriebė už diržo vieną darbininkę. Greitai vienok maszina sustabdė ir isz rato isztraukė sunkiai sužeistą merginą, kurią tuojaus nugabeno į ligonbutį.

Maskoliszka apszvietimo ministerija dabar užsimanė platinti maskolystę terp ne maskoliszkų gaivalų visokiais budais: per padauginimą skaitliaus maskoliszkų pradinių mokyklų, per rengimą vakarinių mokyklų, prelekcijų ir tt. Mat maskoliszki ministeriai patėmyjo, kad tik ant nieko nesuprantanczių mažų vaikų maskoliszka mokykla turi įtekmę, todėl jie rengiasi ne maskolių apgyventuose Maskolijos krasztuose rengti kuo daugiausiai pradinių maskoliszkų mokyklų.

Vilniuje, ant teip vadinamo Puszkino skvero rado gulinczią jauną moteriszkę, o szale jos buvo mažas vaikukas, kuris stengėsi prikelti apmirusią motiną. Kada ją prikėlė, tai pasirodė, kad ji apmirė isz bado, nes nuo kelių dienų nieko ne valgė. Teip mat Lietuvoj yra, kad lietuviams reikia tankiai namieje badą kęsti, o už tai atsiųstos czia visokios maskolystės szaszlavos lobsta ir tunka lietuvių kasztais.

Vilniaus miestas nusprendė jau galutinai ant apszvietimo ulyczių įvesti elektriszkus žiburius, bet dar nenutarė ar parengimą žiburių pavesti kokiai kompanijai, ar miestui pacziam tuom užsiimti.

Vilniuje, ant paskutinio perstatymo maskoliszkos dramatiszkos trupos, nuo pusės dramos aktoriai atsisakė loszti toliaus, vienas aktorius, iszėjęs ant scenos, apreiszkė publikai, jog ne losz toliaus, kadangi trupos direktorius ne užmokėjo suderėtų algų aktoriams.

Kaip paduoda maskoliszki laikraszcziai, Lietuvoj ir kituose Maskolijos apskricziuose, kur gyvena žydai, į gimnazijas priims ne daugiau kaip 2% žydų mokintinių.

3 d. pjutes priebažnytyj katalikiszkos katedros bažnyczios rado pamestą kudikį.

4 d. pjutes Szvento Jono bažnyczioj, laike miszių, vienam isz besimeldžianczių, Slizevyczіui, vagilius isztraukė isz kiszeniaus masznelę su pinigais ir laikrodėlį. Vagilių suėmė. Tą paczią dieną Szventos Dvasios cerkvėj sugriebė teiposgi vagilių besistengiantį tusztinti besimeldžianczių kiszenius.

Paskutiniuose laikuose į Vilnių, kaip ant kongreso, suvažiavo daugybė vagilių isz Varszavos ir Odesos ant parodymo vilniszkiems vagiliams, kalp reikia vogti. Pasirodė vienok, kad svecziai tame moksle ne geriau iszsilavinę, kadangi didesnė jų dalis pateko į policijos rankas, kuri vienus iszsiuntė į jų gimtinę, kitus laiko dar kalinyj.

Vilniuje, bankierius Bunimovicze sutvėrė akcijonierių draugystę su 400000 rubl. kapitalo, kuri parengs mieste didelę czekoliados dirbtuvę.

Vilniaus aplinkinėse užstojo vėl dideli karszcziai: ant saulės vidurdieniais buva po 45° pagal Reaumuro termometrą.

Pomologiszka draugystė, nuo 12-20 d. spalių, Vilniuje, ant priemiesczio Laki-zkių, parengs sodauninkystės parodą ir jomarką.

Į antrą Vilniaus gimnaziją szįmet visai ne priims žydų mokintinių, kadangi joje ir teip mokinasi daugiau žydukų negu daleista ministerijos.

Isz Vilniaus gub.

Per sanvaitę nuo 20–27 d. liepos Vilniaus gubernijoj buvo apsirgimų visokioms limpanczioms ligoms: Vilniuje: szlakuotems szilitinėms 3, pilvinėms 2, kraujinėms 3, tymais 4, rauplėms 2. Paviecziuose apsirgimų buvo:

Pilvinėms szilitinėms: Vilniaus pav., kaime Buciszkiuose 5, numirė 1, kaime Oboliuose szviežiai apsirgo 1, kaime Putatovszczina apsirgo 5, numirė 1. Lydos pavietyj, kaime Kontrimovszcziznoj apsirgo 22, numirė 1, Kanticzine apsirgo 1.

Kraujinėms: Disnos pav., kaime Obrud apsirgo 18, numirė 3. Aszmėnų pav., kaime Bumbaluose apsirgo 22, numirė 2; kaime Novosiolki apsirgo 6, kaime Graszevszcziznoj apsirgo 11; numirė 2, Gomniszczėj apsirgo 6.

Rauplėms: Szventėnų pav., kaime Daumikuose apsirgo 30 žmonių.

Tymais: kaime Szatuose apsirgo 3, Lydos pav., kaime Ganavicziuose apsirgo 25, numirė 1.

Vilniaus gub., Valkenikuose, inžinierius Szimanowskis parengė specijaliszką dirbtuvę jo paties iszrasto "asfaltito". Asfaltitas yra tai pigi medega, ne bijanti ugnies, ne galinti užsidegti, dengimui stogų. Jeigu kaimiecziai, vietoj sziaudinių stogų, turėtų asfaltitinius, ne butų tiek gaisrų po Lietuvos kaimus.

Ligos naminių galvijų dar vis platinasi, ypacz po kaimus Szventėnų pavietyj. Pereitą sanvaitę tame pavietyj apsirgo 164 galvijai. Trakų ir Vilniaus paviecziuose siberisku maru apsirgo 1 arklys ir 26 raguoti galvijai, isz kurių 12 pastipo. Kraujiniais myžalais apsirgo Vilniaus, Szventėnų ir Trakų paviecziuose 36. raguoti galvijai, isz kurių pastipo 10.

Isz Malėtų, Vilniaus gubernijoj.

Szitame miestelyj priviso daug vagilių ir neramių ypatų. Vagystos, užpuolimai, musztynės nuolatai pasitaiko; naktimis girdėt riksmas vagilių užpultų arba besipeszanczių girtuoklių. Girtuokliavimai aplinkinėse szito miestelio labai iszsiplatino. Tame nieko įstabaus nėra, kadangi žmonelės ne turi ką daugiau veikti. Valdžios juk paczios draudžia doresnius pasilinksminimus, draudžia skaitymą knigų, tuom paczin demoralizuoja žmonis. Aplinkinėse Malėtų gyvena beveik vien lietuviai.

Žuvys Lietuvoj.

Lietuvos upės ir ežerai garsus kitą syk buvo isz žuvių, dabar vienok žuvingumas musų tėvynės vandenų pasimažino, todėl jie gyventojams mažiau maudos atgabena negu seniau ir tai per paczių gyventojų kaltę. Jie mat mažai rupinosi apie padauginimą žuvių vandenyse, bet užėmė vien jų gaudymu. Vilniaus gubernijoj tik dvare Suweliki, Szventėnų pav., yra tikra žuvininkystės ukė. Laukiniuose gi vandenyse nieks nesirupina apie priveisimą žuvių, jas vien gaudo. Žvejotojų gubernijoj galima skityti apie 200, skaitant gaspadorius ir jų darbininkus. Sužvejotas žuvis perka vietiniai dvarponiai, atlikusias siunczia į Varszavą, Vilnių, Dinaburgą, Kauną, net į Prusus. Brangiausios Lietuvos žuvys yra laszvarsai: juos parduoda po 12 rubl. už pudą: karpės ne labai brangios, po 6–7 rubl. už pudą. Dvare Vaka yra žuvių auginyczia kurioje augina laszvarus ir karpės.

Kauno gubernijoj žuvys ant 20% brangesnės negu Vilniaus gub. Czia tuluose didesniuose dvaruose yra prudai žuvių auginimui; geriausiai įtaisyti prudai yra Staszinskio, Reseinių pav.; laukiniuose vandenyse žuvys dar labiau isznaikintos negu Vilniaus gub.

Grodno gubernijoj žuvys teiposgi sumažėjo. Kniszino aplinkinėse dvaruose yra žuvių auginyczios, kurios gerą atgabena pelną. Laukiniuose vandenyse ukininkai baigia naikinti žuvis. Žvejodami, ne žiuri ant laiko, bet žvejoja, kada kam patinka; kaip kada, ant palengvinimo žvejonės, užnuodina vandenis ir tokiu budu be jokios naudos isznaikina daug žuvių. Ne įstabu, jeigu prie tokio ukiavimo laukiniuose vandenyse žuvys nyksta.

Vėžiai nyskta Lietuvoj.

Iki 1898m. isz Kauno gubernijos kas metą gabendavo daug vėžių į užrubežius; ypacz daug jų iszgabendavo isz Szisulių pavieczio. Dabar vėžiai su visu isznyko daugelyj ežerų, kaip antai ežerė Seduche, Telszių pav. ir upėse: Vindavoj, Dubikinėj ir Virvinte. Vienur vėžius isznaikino neiszmintingas gaudymas, kitur gi amaras.

Grodno gubernijoj vėžiai isznyko didesnėj dalyj upių, dabar jie užsiliko beveik vien Volkovysko pav. Iki 1897 m. (taigi iki pasirodymui amaro) vėžiai buvo gana pigus; Belostoke už kapą mokėdavo po 50 kap., dabar gi ir už 3 rubl. ne galima gauti. Latvijoj ant vėžių užpuolė nauja liga, ant jų pasirodo juodi szlakai. Rods szita liga ne daug jų isznaikina, bet visgi ir ji jiems kenkia. Ligą tą gimdo mikroskopiszki grybeliai.

Lenkiszki dvarponiai visur vienoki.

Lenkiszki laikraszcziai tankiai talpina apskundimus lenkiszkų ponų, kurie antai Prusuose parduoda dvarus vokiszkai kolionizacijos komisijai. Daro teip vienok lenkiszki didžturcziai ne tik Prusuose, bet ir Lietovoj jie parduoda savo dvarus maskoliams, jeigu tie pasiulo gerą užmokesnį. Sztai dabar be jokio tikro reikalo, bet tik dėl pelno, parduoda lenkiszki ponai didelius dvarus. Baltupį ir Varnėnus, Vilniaus gubernijoj, žinoma, parduoda maskoliams, kurie czia padarys paskui burliokynę.

Isz Rygos.

Latviszkas laikrasztis "Deenos Lapa" pranesza, jog szitame mieste latviai amatininkai rengiasi sutverti naują draugystę, kurios mieriai bus: rupinti darbą jo neturintims sanariams, duoti paszelpą laike ligos ir bedarbėj, rengti jiems pakeliancziu dorą ir protą pasilinksminimus. Tokios draugystės ir Amerikos lietuviams butų naudingesnės už dabartinės paszelpines ir bažnytines.

Isz Prusų Lietuvos.

Gumbinėj pasibaigė antru kartu prova unteroficierių Hickelio ir Marteno, kurie buvo apskųsti už užmuszimą oficiero Krosigko. Pirmoje provoje sudas abudu rado ne kaltais, bet kareiviszkos valdžios jų isz kalėjimo ne paleido. Antroje provoje Hickelį iszteisino, bet Marteną nusprendė ant suszaudymo.

Kaime Szilininkuose, netoli Kaukemių, užsidegė namai Visbaro. Ugnyje pražuvo gaspadorius Ulrich, kuris norėjo iszneszti isz degancziu namų daiktus.

Netoli Medninkų, trukis pajurių geležinkelio užbėgo ant skersai kelio važiuojanczio vežimo. Užmuszė gaspadorių Bresilgę, jo gi kaimyną ne pavojingai apkulė.

Goldapės pavietyj, kaime Naujakiemyj, siautė gaisras, kuris isznaikino 9 namus ir 7 negyvenamas triobas. Ugnyje pražuvo motina girios sargo ir 3 metų vaikas, kuris ir užkrėtė ugnį.

Dvare Ensfelde, netoli Insruczio, trenkė perkunas į karvių tvartą ir jį uždegė. Trioba sudegė, bet karves pasisekė iszvesti.

Laukantuose nusiszovė kontraktorius Dovidaitis isz Agilių. Atkako jis czia jieszkoti savo nuo jo pabėgusios paczios, bet kad jos ne rado, pats sau galą padarė.

Klaipėdos oficierai boycotuoja Szovėjų Sodą užtai, kad priesz rinkimus szovėjų draugystė daleido sode socijalistams laikyti susirinkimą.

Ant Baltiszkų jurių paskendo Klaipėdos garlaivys "Libau", plaukiantis isz Klaipėdos į Stettiną. 16 žmonių nuo paskendusio laivo susėdo į valtis, bet viena valtis apvirto ir 8 žmonės prigėrė.

Debesų praplyszimai aplinkinėse Romintų pridirbo labai daug blėdies, ant didelių plotų isznaikino javus laukuose. Gyventojai kenczia didelį vargą. Operos teatre mieste Bayreuth, Bavarijoj, parengė specijaliszką operos perstatymą ant naudos Romintų aplinkinių varguolių. Operoj giedojo geriausi Vokietijos giesmininkai.

Isz Varenos, Vilniaus gub.

Nuo smarkių lytų užgimė szitose aplinkinėse tvanai. Užtvinę vandens nuneszė tiltą, pastatytą ties kaimu Prelai ir visi kaimo gyventojai, su savo bandoms, atsirado kaipi prieszų apstatome mieste, nes per užtvinusią Mericzanką ne galima buvo iszvaryti galvijų ant ganyklos, kol tilto ne pastatė; gyvulius žmonelėms reikėjo szerti sziaudais nuo stogų.

Szįmet Varenos valszcziuje perkunas diktai blėdies pridirbo: pagimdė keturis gaisrus ir užmuszė du žmonis. Ledai Varenos valszcziuje iszmuszė visai javus ant ploto 500 desiatinų, o ant 80 desiatinų iszmuszė isz dalies. Uždėrėjimas laukuose vissme Trakų pav. neužganėdinantis; žmonelėms savo duonos neužteks.

Isz Mintaujos.

Maskoliszkas laikrasztis "Novosti" pranesza, jog szitame mieste koksai A. E. užmuszė su kirviu savo motiną. Užmuszėjas dirbo visokiose dirbtuvėse Mintaujoj ir Rygoj, bet niekur ne galėjo ilgai iszbuti. Neseniai jis sugrįžo isz Rygos ir nuo motinos pareikalavo pinigų. Kadangi motina, ar jų pati neturėjo, ar duoti ne norėjo, sunus pagriebė kirvį ir ją užmuszė. Užmuszėjas likosi suaresztuotas.

Isz Kauno.

Visoj Kauno gubernijoj žieminiai javai užderėjo szįmet su visu užganėdinancziai. Vasarojams užkenkė kaitros ir stoka lytaus. Žirnius daugelyj vietų pagadino vabalai. Sziena, dobilus suvežė graziai; žolė ir dobilai užaugo szįmet gerai, ant to žemdarbiai ne rugoja.

Isz Grodno.

Oras visoj Grodno gubernijoj laike szien ir rugpjutės bavo karsztas ir sausas. Didesnę dalį javų nuvalė gražiai; nenuvalyti dabar vien vėlybesni vasarojai. Darbininkų ant nuvalymo laukų buvo gana. Vodingų laukams vabalų ne buvo, iszėmus vien Volkovisko pavieczio, kur vabalai nuėdė rugius ant ploto 6 desiatinų. Užderėjimas daržovių, sodų vaisių ir bulvių szimet visoj gubernijoj geras, per tai ir prekės tų produktų žemos.

Isz Smorgonės, Vilniaus gub.

Neseniai atkako czia isz Odesos neva agentas maskoliszkų knygų prekėjų ir laikraszczių iszleistojų. Nuo reikalaujanczių knįgų ir laikraszczių ėmė jis pinįgus, bet nieko ne davė, kadangi nė knįgų, nė laikraszczių ne turėjo. Ant galo pasirodė, kad tai prigavėjas; pabėgo jis isz Odesos nuo turtingų tėvų. Smorgonėj jį suaresztavo.

Apsirgėmai sibiriszku maru darbininkų czianykszczių skurų iszdirbinyczių nuolatai pasitaiko. 15 ir 16 d. liepos maru užsikrėtė trys žmonės. Matyt, kad skurų iszdirbinyczių nieks ne prižiuri.

Isz Igumenio, Minsko gubernijoj.

4 d. pjutės szitame mieste siautė didelis gaisras, kuris isznaikino su virszum 150 namų, neskaitant negyvenamų triobų. Iszdegė Berežinos ir Misko ulyczios. Ugnis pasirodė pirmiausiai negyvenamoj trioboj, kurią, kaip mena, turėjo kas tyczia padegti.

Isz Amerikos.

Atskaita apie sveikatą.

Washingtono statistiszkas biuras pagarsino atskaitą apie gyventojų sveikatą visokiuose Amerikos krasztuose. Isz atskaitos matyt, kad, sulyginus 1890 m. su 1900 m. nuoszimtis mirczių beveik visuose Amerikos miestuose pasimažino, kas parodo, jog per 10 m. sanitariszkos sanlygos miestuose pasigerino. Vien Bostone, New Orleanse, Kansas Cityj, St. Louise ir keliuose kituose nuoszimtis mirczių pereituose metuose buvo didesnis negu 1890 m.: Bostone ant kiekvieno 1000 gyventojų pereituose metuose buvo 30, 1 mirczių (1890m. tik 23, 4), New Orleanse 28, 6 (1890m. 26, 3,) Kansas Cityj 17,4 (1890 m. 17, 2), St. Louise 17,6 (1890 m. 17, 4). Sveikiausias isz visų Amerikos miestų yra St. Joseph: czia ant 1000 gyventojų pernai mirczių buvo tik 9, 1.; ne sveikiausias gi Shreveport, La.: czia ant 1000 gyventojų mirczių buvo 45, 3.

Japonija protestuoja.

Japonijos randas atsiuntė į Washingtoną protestą priesz pasilėgimus amerikoniszkų urėdninkų, ypacz gi daktaro Cofero porte Honolulu, kuris visai begėdiszkai reviduoja atkankanczias į portą japoniszkas moteris; moterį japoniszko konsuliaus prie visų akių visai iszrėdė. Ne įstabu, kadangi Amerika ant urėdninkų renka ne visada doriausias ir iszmintingiausias ypatas, ant augsztų urėdų tankiai patenka toki, kurie geriaus tiktų bandas ganyti. Per neiszmintį urėdninkų Amerikai ne retai atsieina susipykti be jokio reikalo ir naudos su kitais krasztais.

Senas iszpaniszkas skarbas.

El Paso, Texas. Czianykszcziai laikraszcziai pranesza, buk koksai Cress, Franklin kalnuose užtiko senas iszpaniszkas kastynes, kuriose iszpaniszki zokoninkai paslėpė visokias brangenybes ir bažnytinius daiktus. Cress nusileido į olą iki 125 pėdų giliai, bet rado storą iszmurytą sieną, kuri ne davė jam eiti giliau. Susitvėrė jau akcijonierių kompanija, kuri užsiims jieszkojimu olose užkavoto skarbo. Ar užmanytojai kompanijos ras, ar ne ras skarbą, bet visgi jie iszvilios kiek pinįgų nuo lengvatikių.

Tvanas.

Atlanta, Ga. Aplinkinėse szito miesto, teiposgi visoj sziaurinėj dalyj szteto Georgijos, nuo smarkių lytų užgimė tvanai. Mieste Atlanta bėgiojimai ulyczinių karų turėjo apsistoti, kol vandens ne nuslugs. Bėgiojimas trukių ant Atlanta, Knoxville ir Northern geležinkelių turėjo apsistoti, kadangi užtvinę vandens nuneszė tiltus ir daugelyj vietų iszardė kelio pylimus.

Prigavystes su ateiviais.

New Yorke susekė prigavystes su ateiviais. Tulų pasažierinių laivų oficierai už pinįgus atgabendavo ateivius, daugiausiai italijonus ir juos slapta iszleisdavo ant kranto. Keli oficierai likosi suaresztuoti. Ne reikia vienok užmirszti, kad laivų oficierai be žinios ateivių užveizdos urėdninkų ne galėjo tą daryti. Jeigu yra kalti oficierai ir garlaivių kompanijų agentai, tai turi but kalti ir tuli urėdninkai ateivių užveizdos.

Lenkai ne gaus vietos konsuliaus.

Pasimirus Amerikos konsuliui Solingene (Vokietijoj), lenkui Brodowskiui, lenkai tikėjo, jog prezidentas tą vietą vėl kokiu lenku apsodys ir rinko jie jau visokius kandidatus. Tuom tarpu Mc Kinley ne paisė ant lenkų norų, kadangi jam lenkų balsai jau nereikalingi, bet ant konsuliaus į Solingen paskyrė vokietį Juozą Langerį isz Nebraskos. Viltis p. Jablonskio ir kitų lenkiszkų patrijotų ant niekų nuėjo.

Stebuklingas gydytojas.

Rock Falls, Ill. Szitose aplinkinėse atsirado stebuklingas daktaras, koksai Wuerth, kurisai gydo ligonius, kitų daktarų apleistus, ne su kokiais nors vaistais bet vien uždėdamas rankas ant galvos ligonių. Laikraszcziai garsina, jog jis iszgydė jau daug ligonių (turbut tokių, kurie visai ne sirgo). Nors amerikonai į stebuklus ne tiki, bet niekur turbut nėra tiek stebuklingų prigavėjų kaip Amerikoj.

Susimuszimas darbininku su szerifo žmonems.

Madisonville, Ky. St. Charles kastynėse pakėlė sztraiką organizuoti kalnakasiai. Jų vietoj kastynių savininkai parsitraukė scabsus, kurie dirbo po uždanga szerifo. Sztraikieriai stengėsi scabsus iszvaikyti. Tas ir pagimdė smarkų muszį su szerifo žmonėms, laike kurio isz abiejų pusių paleido apie 500 szuvių. Daug žmonių prie to likosi sužeistų. Sudžia pareikalavo nuo gubernatoriaus milicijos.

Vetros.

El Reno, O. T. 21 d. pjutės ant ką tik atidarytų baltveidžių kolionizacijai Kiowa—Comanche rezervacijų siautė baisi vėtra, kuri beveik su visu iszgriovė ką tik užsidėjusius miestus Anadarke ir Hobart. Laike tų vėtrų ir keli žmonės likosi užmuszti. Aplinkinėse Hobarto debesų praplyszimai labai daug blėdies pridirbo.

Kansas City, Mo. Aplinkinėse Anadarko, Okla., 22 d. pjutės siautė smarki vėtra, kuri labai daug blėdies pridirbo. Mieste ir aplinkinėse sugriovė daug triobų. Laike vėtros 6 žmogystos likosi užmusztos; apkultų gi yra daug.

Pavojingas bandymas.

Reading, Pa. Gyvenantis czia spiritistų profesorius Kretz apreiszkė, kad jis atlika czia bandavones parodanczias praktiszkai pajiegą spiritistų mokslo. Jis žada vieną sanarį spiritistų draugystės užhypnotizuoti, įdėti į gazolinos pripiltą vaną ir gazoliną padegti. Kretz tvirtina, jog užhypnotizuotas iszeisęs isz to be mažiausio apdegimo. Nežinia tik, ar valdžios daleis jam iszpildyti jo mierį.

Nelaimes ant geležinkėliu.

St. Louis, Mo. Netoli Prentice, 12 mylių nuo St. Louis, trukis Chicago & Alton geležinkelio, bėgantis isz Chicago, užbėgo ant prieszais bėganczio tavorinio. Prie to 5 trukio tarnai likosi ant vietos užmuszti, o szeszi sunkiai sužeisti. Terp pasažierių pavojingai apkultų nėra.

New York. Ant River linijos Rapid Transit Co. geležinkelio susimuszė du trukiai. Prie to viena ypata likosi užmuszta, o 13 žmonių tapo sužeistų, terp kurių yra ir mirtinai sužeisti.

Indianopolis, Ind. Važiuojant skersai geležinkelio rėlių ulyczinių karui, užbėgo trukis ir karą sudaužė. Prie to 14 žmonių likosi sužeistų, terp kurių yra ir labai sunkai sužeisti.

Gaisrai.

Council Bluffs, Ia. Sudegė czia tavorinė geležinkelio stacija, teiposgi 25 tavorais prikrauti vagonai. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 150000 dol.

Sullivan, Ind. Laike jomarko, užeidegė buda pastatyta teatraliszkiems perstatymams. Susirinkę budoj pradėjo ant syk veržtiesi laukan. Prie to daug moterų ir vaikų likosi sunkiai sumankytų.

Expliozija.

Donaldsville, La. Prie Rapidan, expliodavo ant vieno garlaivio garinis katilas. Prie to du žmonės likosi užmuszti; sužeistų gi yra 14. Nelaimė atsitiko per tai, kad katilo dabotojas užmigo ir ne dabojo priplaukimo vandens į katilą.

Gaisras kastynese.

Irvin, Pa. Užsidegė Ocean kastynės Herminijoj. Visi besistengimai užgesinti ugnį nuėjo ant niekų. Olas prileido vandens, bet ir tas iki sziol ugnies ne užgesino. Ant laimės darbininkų oloj ne buvo, keda pasirodė ugnis.

Nelaime kastynese.

Bloomington, Ill. Kastynėse Chenou, besileidžiant darbininkams į olą, nutruko virvės kėlimosi prietaisos ir ji, su buvusiais ant jos darbininkais, nupuolė į olą. Prie to 4 darbininkai likosi užmuszti: trys italijonai ir vienas anglijonas.

Pavoge laiva.

New York. Nežinomi vagiliai pavogė ką tik padirbtą, stovintį czianykszcziame porte, laivą Sallie C. Marvil. Naktyj priplaukė prie to laivo mažas garlaivys, pritvirtino virvę ir su laivu nuplaukė nežinia kur ir tai teip tykiai, kad net tiltų sargai vagystos nepatėmyjo.

Indijonai.

Laike paskutinio, atlikto pereituose metuose, liaudės suskaitymo, ant plotų Suvienytų Valstijų buvo 297905 indijonai, kuriame tai skaitliuje 95679 nesziojo tokius drabužius kaip ir baltveidžiai. 42679 mokėjo skaityti, 53314 galėjo angliszkai susikabėti.

Nauja nelaime tunelyj.

Cleveland, Oh. Dirbame czia tunelyj vandens traukimui atsitiko antra nelaimė. Oloj, jungianczioj Nr. 2 su Nr. 3, tunelio atsitiko smarki gazų expliozija, kuri iszgriovė užmurytas sienos. Vanduo umai pripildė olą ir joje buvę 6 darbininkai ne galėjo iszsigelbėti, visi jie prigėrė.

Neteisingas miesto kasierius.

New Britain, Conn. Czianykszties miesto kasierius iszleido ant savo reikalų 16000 dol. miesto pinįgų. Kada tas iszėjo į aiksztę ir norėjo jį suaresztuoti, kasierius iszszoko per langą ant ulyczios, bet pateko į rankas stovinczių ten policistų.

Geras radinys.

Huntsville, Ala. Koksai beturtis, Frank Jacks, vienoj atkampėj vietoj Madison pavietyj, rado szaltinyj užkastą bertainaitį, kuriame buvo 20000 dol. auksinių pinįgų. Mena, kad tie pinįgai likosi czia užkasti laike paskutinės naminės karės Amerikoj.

Isz darbo lauko.

¶ Pittsburg, Pa. Didelis sztraikas plieno dirbtuvių darbininkų dar nesiartina prie galo. Per paskutinę sanvaitę sztraikas iszsiplatino ant daugiaus dirbtuvių, bet ir plieniniam trustui pasisekė kaip kur sugaudyti tiek scabsų, kad tulos bent dirbtuvės gali dirbti. Kaip sztraikas pasibaigs ir kada, dar ne galima įspėti.

¶ Honolulu, Havai. Cukraus plantatoriai skundžiasi, kad ne gali gaut užtektinai darbininkų ant apdirbimo pliantacijų; jų agentai stengiasi parsitraukti darbininkus isz kitur. Ne reikia vienok užmirszti, kad plantatoriai, sykį pargabentus darbininkus, laiko paskui kaipo savo vergus.

¶ Kansas City, Mo. Pjovinyczios Armourdalėj likosi uždarytos, kadangi visi prigulinti į unįją darbininkai pakėlė sztraiką. Priežastis sztraiko yra ta, kad isz pjovinyczių praszalino du prigulinczių prie unijos darbininku be jokios svarbesnės priežasties.

¶ Winnipeg, Manitoba. Atvažiavo czia diktai laukų darbininkų isz Suvienytų Valstijų, tikėdami gauti darbą prie nuvalymo laukų, bet žemės savininkai ne nori mokėti po tiek, po kiek žadėjo. Darbininkai reikalauja kelionės be užmokesnio atgal.

¶ Milwaukee, Wis. Sztraikuojantiems darbininkams plieno dirbtuvių Bay View užmokėjo visą uždarbį ir apreiszkė, jog ant toliaus prie darbo bus priimti tik ne prigulinti į unįją darbininkai.

¶ New York. Czianykszcziai alaus leidėjai apgarsino kovą priesz darbininkų unijas. Jeigu norėtų isztikro kovą pradėti, tai 20000 darbininkų pakels sztraiką.

¶ San Francisco, Cal. Czianykszcziai kalviai per sztraiką iszkovojo pakėlimą užmokesnio ir sutrumpinimą darbo laiko: dirbanti varstotuose dirbs dabar tik po 8 val. ant dienos ir gaus po $3.20

¶ Hamilton, Oh. American Can Co. praszalino nuo darbo 300 darbininkų, kadangi mat szimet vaisių uždėrėjimas menkas, tai kompanija ne reikalauja tiek darbininkų kaip kitais metais.

¶ Dubuque, Ia. Giseriai Mc Donaldo dirbtuvių nutarė pakelti sztraiką. Jie reikalauja ant 10% didesnio užmokesnio.

¶ Jeroma, Arizona. Sztraikas Clarko vario kastynėse pasibaigė, darbininkai sugrįžo prie darbo.

¶ Pittsburg, Pa. Plieniniam trustui pasisekė suriukti apie 100 scabsų ir su jais pradėjo dirbti Star dirbtuvėse, ant 12 ul.

¶ New York. 2500 fabrikų siuvėjų pakėlė sztraiką. 7 fabrikai per tai sustojo, be abejonės sustos dar likę penki.

¶ New York. 15 czianykszczių marszkinių dirbtuvių darbininkai pakėlė sztraiką.

¶ Pittston, Pa. Pakėlė sztraiką darbininkai ir darbininkės czianykszczių szilkų dirbtuvių.

¶ Jolied, Ill. Maszinistai Vates Mashine Co., dirbtuvių pakėlė sztraiką.

ISZ Lietuviszku diryu.

Isz Newark, N. J.

Ant lietuviszkos parapijos susirinkimo, 11 d. rugpjuczio, teikėsi pributi Elizabetho lietuviszkos parapijos klebonas kun. B. Žindžius. Ant to susirinkimo buvo užmanęs parapijos prezidentas protestuoti priesz patilpusi No. 32 "Lietuvos" straipsnį, bet kad viskas buvo raszyta teisingai, tai turėjo pasiduoti likimui, susiramindams, buk į laikraszczius kritikas tik isztvirkėliai raszą. Kun. Ž. laikė prakalbą į susirinkusius. Pirmiausiai nupeikė, kad žinodami, jog atvažiuos kunįgas ir teip mažai susirinko (ne buvo 30 žmonių). Toliaus iszgyrė visus liet. kun. ir nupeikė liet. laikraszczius, kurie raszo apie kunįgų ir isztvirkimą. Pasakė, "kad bažnyczia turi but apraszyta ant vyskupo, nes kitaip ne galėtų but katalikiszka: girdi, kitur visai paveda bažnyczias vyskupams, o jusų dar yra du liet. trustisai priraszyti" (tai tik malonė!) Ką raszo laikraszcziai ant kunigų Kriaucziuno, Jakszczio, Gricius, Saurusaiczio, Kaulakio ir kitų" tai viskas melas: "Parodykite man nors vieną kunįgą, kuris butų kur ką blogai padaręs?" (Meilės laiszkai, svetimi paraszai—tai mažmožiai, anot "Tevynės"), "girdi kn. K. tik vieną nedėldienį ne buvo namieje, o bedieviai pradėjo rėkti, kad kunįgas pabėgo ir parapiją apvogė! Jeigu jo bažnyczia butų vyskupui apraszyta, tai tokių atsitikimų nebutų. (Ar ne butų meilės laiszkų, kurių autografus galime paduoti, ar tąsyk nieks nedirbinėtų svetimų paraszų)? "Neklausykite, girdi, tų, ką sako arba raszo ant kunįgų, viskas tas ne teisybė, (girkite tik kunįgus, tai tas jau jų akyse bus net dieviszka teisybė). Dėkite pinįgus, tai ir Dievas padės ir savo bažnyczią turėsite. Girdi Elizabethe žmonės pinįgus deda, tai turi savo bažnyczią, dabar, girdi, visai nė mitingų ne darome". Parapijonai kunįgo kalbai pritarė, o vienas suriko: vyrai! atidarykime masznas, o bažnyczia bus.

Musų mieste keletą lietuvių patiko didelės nelaimės: Pajaujo pati, po gimdymui gavo uždegimą smegenų. Vyras ją padavė į beprotnamį. Kudikis teipgi pasimirė. Dabar ir patį Pajauji patiko nelaimė — koją iszsisuko. Tai gi ne menkas žmogui vargas su ketvertu vaikų be graszio.

Rugpjuczio 2 d. atsitiko nelaimė Newark Rivet Works dirbtuvėse, kur ne mažai lietuvių dirba. Bėkilnojant elevatoriu geležines iszdirbtas lazdutes, nutruko elevatorio virvė. Elevatorius nukrito nuo 3 lubų žemyn su 5 darbininkais ir suteszkėjo į szmotus. Darbininkus sunkiai sužeidė: vieniems rankas, kitiems kojas sulaužė, kitus sziaip sumankė. Terp nukritusių buvo ir du lietuviai: P. Brėksztys ir J. Asadavicze. Brekszcziui tik koją smarkiai sukulė, nes krisdams, už skersinio susigriebė, o Asadaviczių smarkiai sukrėtė ir strenkaulį nulaužė. Apart Brekszczio, visus sužeistus nugabeno į St. James ligonbutį. Po tam pas Asadaviczą į ligonbutį atėjo agentas N. R. G. Comp., pasiulė $50 ir liepė pasiraszyti, bet tas ne priėmė ir ne pasiraszė. Užtai kompanija liepė As. iszmesti isz ligonbuczio. Ligonbuczio užveisda reikalavimą kompanijos iszpildė ir veik mirsztantį žmogų iszmetė. (St. James ligonbutis yra katalikiszkas, gauna pagelbą nuo miesto, seserys renka pinįgus po namus ir dirbtuves nuo lietuvių darbininkų. Asadaviczienei pasiulė savo pagelbą V. Ambrozevicze. Jis su Asadaviczienė kreipėsi pas miesto beturczių tėvą ir miesto daktarą, bet ir szie atsakė pagelbos. Ne gavę czia teisybės, kreipėsi net pas patį miesto mayorą ir tik czia rado teisybę. Mayoras nusiuntė ligonį į miesto ligonbutį, jo szeimynai duoda pagelbą, o visiems skriaudikams davė papeikimą. Brekszty pasiraszė kompanijai dovanai, kad tik darbo ne nustotų.

Rugp. 9 d. J. Jaksztį, einantį skersai geležinkelio C. R. R. of N. J. linijos pagavo lokomotiva ir du szonkauliu nulaužė. Jakszty iszgis. Jis kompaniją apskundė.

Tulas Raudonis, dirbdamas lazurkos fabrike, nukrito nuo elevatoriaus ir gerai apsikulė, bet tas jau pagijo.

Lietuvys.

Isz Maino Valstijos.

Darbai sziuom kartu eina szitoje valstijoj gerai, apie sztraikus ne girdėt; kur tik pasisuki, darbą gali gauti, greicziausiai popieros dirbtuvėse, kokių szitoje valstijoj yra daug.

Lietuvių czia yra ne daug, bet visgi mažus jų burelius galima patikti, kaip ana mieste Ramford Falls. Daugiausiai czia yra kauniszkių, nuo pats rubežiaus. Jie apie nieką ne kalba, kaip vien apie neszimą kantrabandos, kadangi mat tevynėj gyvendami, tuom užsiėmė. Apie tautiszkus darbus nesirupina, kunįgų nė laikraszczių ne skaito. Jeigu kas, isz kitur atkakęs, užmano ką naudingo, tai tokį visi niekina, ypacz gi bobos, kurių visi vyrai klauso.

11 d. pjutės atsibuvo czia lietuviszkos krikszty nos, ant kurių suėjo daug sveczių. Jie gerai gužutės užsitraukę, pradėjo terp savęs daužytis ir lieti lietuviszką kraują. Ar gi ne geriau but, kad Rumfordiszkiai, vietoj daužytiesi ant visokių szeimyniszkų ir kitokių susirinkimų, kad susivienytų į kruvą, sutvertų nors pagelbinę draugystę? Isz to ne tik pats turėtų naudą, bet ir sve timtaucziai juos labiaus godotų.

Keleivis.

Isz Lawrence, Mass.

Czianykszcziai lietuviai ne pasilieka užpakalyj kitų miestų musų brolių. Nors czia jų yra ne daugiausiai, bet su aukoms ant suszelpimo musų kankintinių, už platinimą terp lietuvių apszvietimo maskoliszkų valdžių isztremtų isz tėvynės, ne apsileidžiame lietuviams kitų vietų, kur jų daugiaus yra. Sztai dabar, pamatęs "Vienybėj" atsiszaukimą Ignoto Ciepo, asz su draugu Arlausku perėjome per lietuvius, rinkdami aukas ant kankintinių naudos. Nors jau ne pirmą kartą renkame, bet ir sziuom kartu musų tautiecziai ne pasiliko kurcziais ant szaukszmo musų maskoliszkų valdžių be teisybės kankinamų brolių. Sziuom kartu surinkome 5 dol. Pinįgus persiunczia me Kankintinių Komiteto kasieriui (Aukos ir aukautojų vardai yra ant 3 pusl.). Garbė užtai musų miesto lietuviams. Už jų aukas, iszreiszkiu jiems szirdingiausią aczіu.

Szimkonis.

Isz Port Washington, Wis.

Darbai sziuom kartu eina czia gerai, ant stokos darbo nieks nesiskundžia.

Lietuvių yra czia ne per daugiausiai: apsivedusių yra 5 szeimynos, o pavienių apie 60. Gyvena jie ne blogiausiai. Žinoma, kaip visur teip ir czia atsiranda koks blogai besielgiantis, bet didelių nesutikimų terp lietuvių nėra. Reikia nupeikti tulus musų tautieczius, kurie ant padidinimo pelno, ima kuodaugiausiai boardingierių, grudžia drauge merginas ir vyrus. Isz tokio sumaiszymo lyczių niekada nieko gero ne gali iszeiti, tankiausiai už pataites užgema nesutikimai ir piktumai.

V.

Isz Cleveland, Oh.

Laike gaisro tunelyj vandens traukimui, prie ko diktai darbininkų prigėrė ir sudegė, prigerė ir vienas lietuvys. Jis neseniai czia atkeliavo isz Chicagos ir kaip man pasakojo vienas lenkas, vadinosi Adomas Szaczkauskas; buvo drutas ir gražus vyras. Gal Chicagoj yra jo giminės arba pažįstami? Jo nelaidojo tuojaus, laukė 4 dienas, tikėdami, kad atsiras draugai arba giminės, bet nieks ne atsiszaukė.

Apie svarbesnius lietuvių darbus Clevelande ne girdėt. Lietuviszkų karczemų visokio menciaus prisiveisė czia kaip grybų po lytui, yra teisingų ir paleistuvingų. Mat karczemninkai nori isznaudoti gerus laikus ir iszvilioti lietuvių pinįgus.

Parapijos reikalai stovi czia prasczіau negu kur kitur. Kunįgas niekam ne iszduoda rokundų nė isz surinkimų, nė isz iszleidimų. Komitetas susideda neva isz dviejų sekretorių: vienas spangas, kitas gi raszyt ne moka. Spangasis už kiekvieną savo žygį ir sugaisztį brangiai parapijai paskaito, o naudos jai ne daug atgabena, Kitas eina kolektuoti, bet ne mokėdamas raszyti, ne gali teisingai suraszyti sukolektuotų pinįgų; užeina pas kokį iszmintingesnį žmogų ir tas turi suskaityti ir suraszyti sukolektuotus pinįgus, bet, žinoma, ne viską kolektorius gali atminti. Kunįgui, žinoma, ir ne galvoj nuo ko yra pinįgai, užtenka kad jie yra. Jeigu žmonės paklausia, kaip stovi parapijos kasa, tai komitetas atsako, jog yra viskas gerai, bet paaiszkinti ant ko remiasi tas gerumas, ne gali. Rengėsi bažnyczią statyti, tą nutarė 15 kunįgo tarnų. Ant mitingo ne leido visai tokių, kurie ne buvo įmokėję 15 dol. į parapijos kasą. Gal butų atsiradę daugiau tą 15 dol. norinczių įmokėti, bet kunįgo tarnai ir pats kunįgas, turbut, pabugo, kad ne įsiskverbtų toki, kurie užsimanytų jį kontroliuoti, tai vėliaus užsimokėjusių ne priėmė. Dabar visa parapija susideda isz 15 parapijonų, ant jų sprando guli užlaikymas kunįgo, statymas bažnyczios ir skolos, kurių bus apie 10000 dol.

Pirma kunįgas per pamokslą pabardavo kaip kada girtuokliaujanczius, užgaudavo ir saliininkus, o dabar nieko ne sako, kad ir kur gužynes parengia kas subatvakarį. Mat kunįgo brolis užsidėjo saliuną, tai ne reikia jam biznį gadyti.

Czianykszcziai lietuviai ne užsiima tautiszkais darbais, jie atszalę, ar gal ne supranta tokių darbų. Net prakilnesniejie lietuviai ir tie, dėl visokių priežasczių, nustojo dirbę ir nutilo.

Parapijonas.

Isz Pittston, Pa.

Pasidalinimas Susivienyjimo L. A. į dvi neužsikencziancziasi partijas atsiliepė ant viso czianykszczių lietuvių gyvenimo; jie pradėjo nesutikti ir prasvardžiuotiesi visokiais vardais: vienas vadina szliuptarniais, kitus ilgaausiais, kitus bukaausiais, kunįgų stulpais ir kitokiais.

Apie du metai atgal czianykszcziai lietuviszkas klebonas buvo sutvėręs vaikų draugystę. Vaikai mokėdavo po 10c. ant mėnesio. Dabar pats uždėtojas, taigi klebonas, draugystę iszardė. Neužsakydavo susirinkimų; vaikai, nežinodami kada susirinkti, paliovė vakszczioję ant susirinkimų ir ant galo isziro visa draugystė. Pinįgų likosi apie 40 dol. Kadangi tie pinįgai kunįgo rankose, tai žmonės pradeda visaip kalbėti: vieni sako, buk vaikų draugystės pinįgai nugarmėjo ant provų su Dilioniu, kuriam, per prisidėjimą Dievo mokslo mokintojaus, uždraudė prakalbas laikyti. Kas gi isz tikro su tais pinįgais atsitiko, ant ko juos apvertė vaikų vadovas ir organizatorius, asz ne žinau ir turbut apart paties vodovo, nieks daugiau ne žino. Gal vaikams ir ne rupi ant ko jų nuo tėvų gauti pinįgai nuėjo, bet tėvams tas labai rupi, kadangi jiems pinįgų nieks ne duoda, ant užsipelnymo cento reikia sunkiai dirbti. Kamgi ant galo kunįgas tveria draugystes ir jas paskui pats ardo? Argi jis ne supranta, kiek per tai daro pikto?

M. S.

Isz Haverhille, Mass.

Terp czianykszczių lietuvių sutikimo nėra, vieni kitus pravardžiuoja, niekina ir kritikuoja. Jeigu vienok tie kritikavimai ir ne geistini, bet visgi jie iszduoda sziokius tokius ir gerus vaisius, per tas kritikas protas jose dalyvaujanczių kyla augsztyn, labiau iszsilavina. Dalyvaujanti tuose prasivardžiavimuose protiszkai isz tikro stovi augszczіaus už tuos, kurie juose ne dalyvauja, kurie ant miego laiką praleidžia, vien gerai užsitraukę ant kitų užpuola.

Vienas czia gyvenantis lietuvys užsimanė siųsti pinįgų į tėvynę, bet ne žinodamas kaip tą padaryti, davė iszsiųsti žydeliui agentui. Tas pinįgų neiszsiuntė, ant jų atgavimo reikėjo skųsti į sudą. Prova daug kasztuos ir tai dar ne žinia, kiek pinįgų atgaus. Argi tai ne geras pamokinimas! Juk yra gana lietuvių agentų, kurie per eiles metų siuntinėja pinįgus ir dar nė vieną žmogų ne nusuko; reikėjo anam lietuviui kreiptiesi prie savųjų, o pinįgai ne butų dingę.

Yra czia apie pusė tuzino lietuviszkų merginų, bet jos lygiai protiszkai kaip ir doriszkai ne augszczіausiai stovi, supranta vien pataiczių pareigas; laukia vien, kad kas vestų, tai ir visi troszkimai musų merginų. Ne priguli jos nė į jokią draugystę, ne skaito nė laikraszczių, nė knįgų. Daugelis ne moka nė ant maldaknįgių "slebizavoti".

Haverhillietis.

Isz Ashland, Wis.

Czianykszcziai lietuviai gyvena gražiai, nesutikimų terp jų nėra, kadangi ant vaidų nėra laiko, reikia dirbti, Yra czia daug ne apsivedusių lietuvių; ne vienas norėtų apsivesti, bet merginų lietuvaiczių nėra. Kad czia jų atkaktų nors 10 tuzinų, greitai gautų vyrą. Dabar, dėl stokos lietuviszkų merginų, daugelis lietuvių veda lenkes, isz ko lietuvystė turi blėdį, kadangi tokių vaikai jau ne buva lietuviais.

Darbai eina czia labai gerai, darbo yra kiekvienam, kas tik nori dirbti. Uždarbiai nuo $1.75 iki 6 dol. už 10 darbo valandų. Ir isz kitur atkakę czia tuojaus gauna darbą. Darbai dar labiaus pasigerįs, reiks dar daugiau darbininkų, nes Ashland Iron & Steel Co. pristatys czia daugiau peczių iszdeginimui medinių anglių. Prie tulų peczių pradėjo jau dirbti ir daug darbininkų priėmė; isz kur kas ne atvažiuoja, darbą greitai gauna. Isz viso prie tų peczių gaus darbą 300 darbininkai. Kiston Lumber Co. paliovė dirbti naktimis, kadangi ne gauna užtektinai darbininkų.

Lietuvis.

Isz Westville, Ill.

14 d. rugpjuczio siautė czia didelis gaisras, kuris terp kitko isznaikino puikiausius mieste namus, Westvilles lietuvių kooperatyviszkos draugystės, kuriais galėjo gėrėtiesi lietuviai. Tuli biznieriai labai ne užkentė kooperatyviszkos draugystės įtaisų, o vienas laike gaisro nesigėdyjo garsiai atsiliepti, jog butų davęs 1000 doliarių tam, kuris butų pirma pasakęs, kad teip atsitiks. Gaisras kooperatyviszkai draugystei padarė blėdės ant 2500 dol., kadangi mat tavorai buvo ne asekuruoti. Laike gaisro tuli tautiecziai nesidrovėjo vogti iszneszius tavorus, ypacz gėda turėtu but moterims, kurios naudojosi isz nelaimės ir griebė sau isz ugnies iszneszius tavorus. Ir tokių lietuvaiczių buvo.

Gaisras užgimė Buleuth saliune. Žmonės mena, kad czia galėjo užsidegti nuo padegimo. Isz viso sudegė keturi saliunai, penki gyvenimai ir viena krautuvė. Blėdies ugnis pridirbo ant 35000 dol.; didžiausia vienok blėdį padarė lietuviams, kurie su teip didelių vargu sutvėrė draugystę ir vos pradėjo darbą, o czia viskas ant niekų nuėjo; dabar reiks dirbti vėl isz naujo.

A. Apanaitis.

Isz Joint, Pa.

Czianykszcziai lietuviai gana gražiai gyvena, bet ne truksta lenkbernių ir žydų, kurie lietuvius norėtų į lenkų arba į žydų maiszą suvaryti. Tie stengiasi visaip atkalbinėti lietuvius nuo tautiszkų darbų, nuo prisiraszymo į susitvėrusią czia lietuviszką draugystę, gązdina, kad įmokėti pinįgai dingsę, kaip ne žinia kur dingo suinkti ant "Sandaros". Mat czia kokia tai ypata rinko pinįgus ant "Sandaros" ir turbut surinktų neatidavė kur reikia, kadangi dabar lenkberniai lietuviams prikaiszioja tą neva "Sandaros" kolektorių. Isz tikro įbaugyti visokių iszgamų, nesiskubina raszytiesi prie lietuviszkų draugysczių. Neklausykite broliai visų tų iszgamų gazdinimų, juk jiems visai ne rupi jusų gerovė, jusų laimė, jie nori ne lietuviams bet lenkams ir žydams patarnauti. Sueikime tik į kruvą, dirbkime isz vien ant musų, o ne ant lenkų arba žydų naudos, o garbė musų kaipo atskircs tautos pasikels. Skaitykite geras knygas ir laikraszczius, o tąsyk viską geriau suprasite, geriau suprasite jusų paczių naudą, pažįsite jusų skriaudėjus, iszsaudotojus ir pjudytojus, suprasite, kas jus veda ant blogo, o kas ant gero kelio.

Savickaitis.

Zeme lietuviszkose kolionijose Thorpe, Wis.

Daugelis lietuvių klausia apie žemę lietuviszkose ir lenkiszkose kolionijoe Thorpe. Negalėdamas kiekvienam skyrium atsakyti, praneszu visiems per "Lietuvą". Žemės, norinti apsigyventi ant farmų, gali dar gauti. Tikietas atvažiuoti isz Chicagos kasztuoja $9.35; pirmą ir treczią utarninką kiekvieno mėnesio czia ir atgal $11.35, o 21 d. exkursijos tikietas $7.85c. Kiekvienas nusipirkęs žemę, to nesigailės, nes iszsiliuosuos isz po kapitalistų sunkaus jungo.

K. Kunes,
Box 28. Thorpe, Wis.

"Tėvynei".

"Tevynė", patekusi į rankas "triumvirato", nuo tulo laiko nesiliauja mus asabiszkai užkabinėjusi. Gaila mums, kad ant tokių asabiszkų kutenimų ne galime atsiliepti, kadangi isz tokios formos ginczų nė jokios ne butų naudos, toki gincziai tik užima bereikalo vietą laikrasztyj, kurios ir teip neturime per daug. Laistymais isz tuszczio į sausą užsiimti ne norime. Tegul "Tevynė" permaino polemikų formą ir pastato vietoj asabiszkų pliovonių motyvus, tąsyk galėsime polemizuoti ir gal ne viename galėsime susitaikyti. Nuo tokių polemikų, į kokias mus dabar norėtų įstumti, mes atsisakome, kadangi asabiszkos pliovones daugiau blėdies negu pikto atgabens, pratina žmonis prie pliovonių vietoj motyvavimo. Polemikas redakcija turėtų pavesti kun. Kaupui, o jis, kad ir po suggestijas įtekme, visgi protingiau jas paraszytų negu dabartinis polemizantas; su Kaupu nors galima polemizuoti. Ant lojanczių szunyczių juk nieks ne paiso, nuo tokių polemizantų visi su lazda ar su botagu ginasi o ne žodžiais ir pertikrinimais, kadangi szunes mat žmogiszkų pertikrinimų ne supranta. Apsitaszykime pirma pats, veskime žmogiszkes polemikas terp savęs, musų paveikslą seks ir žmonės. Besipjaudami terp savęs szuniszkai, ne turime tiesos reikalauti, kad žmonės szvelniaus elgtusi. Juk jie nuo mus ir ginczų formų mokinasi. Nesusivaldymas musų laikrasztininkų ne mažai jau pikto pasėjo, vis tiek kas tą darė.

Chicagos gyventojų reikaluose.

Gegužio 11 d. 1901 legislatura Valstijos Illinois užgyrė naujas tiesas prie municipaliszkų rinkimų. Kiekvieno miesto ar miestelio gyventojai prie tokių rinkimų turės tiesą paduoti po balsais po tris naujus reikalavimus, jeigu ant to pasiraszys 25% balsuojanczių. Ant ateinanczių rinkimų Chicagos gyventojai rengia paduoti po balsais sziuos 3 reikalavimus:

1. Kad viso miesto streetkarių linijos butų miesto savasczia;

2. Kad gazas ir elektrika prigulėtų miestui ir suteiktų publikai ir privatiszkiems namams szviesą, szilumą ir "steamą";

3. Kad balsuojanti turėtų tiesą "nominuoti" visus miesto kandidatus stacziai savo balsais prie primacijaliszkų balsavimų, o ne per keletą pasiųstų konvencijon delegatų.

Ant įkunyjimo szitų reikalų susitvėrė mieste teip vadinama "Referendum League", kuri renka

Isz Londono.

"Parapijinė Draugystė Szv. Petro laikosi po senovei. Neżiurint ant visokių persekiojimų isz pusės kun. B. Szlamo, skaitlius sanarių joje didinasi, kasa jos turpsta. Po nusidavusiam per sekmines baliui, Komitetas pradėjo teirautiesi, ar negeriaus butų su kunigą padaryti santaiką, kad laiką ir darbą, apvercziamą ant bereikalingos kovos, suvartoti ant svarbesnių tautiszkų reikalų. Visi tai pripażino už praktiszką ir kreipėsi su tuomi reikalu prie savo advokato p. Mendelsono, kuris jų užmanymą pagyrė ir davė jiems tokią rodą, kad jie susirastų sau tokį žmogų, kuris mokėtų tokias tarybas su kn. Szlamu užmegsti. Ant laimės Komiteto ir žmogus tam atsakantis atsirado. Atkeliavo į Londoną isz netolimo miestelio su savo įpatiszkais reikal is tulas p. K. Žvedris, kuris tas tarybas su kunigu ir užmezgė. Pirma nuėjo pas kun. Szlamą, persitatė ir užmanė kunigėliui su "senuoju" Komitetu susitaikyti. Ant ko kun. B. Szlamas sutiko, tik abejojo, ar isztikro Komitėtas norėtų susitaikyti. Vienok p. Žvedris priżadėjo apie tai pasirupinti ir suvesti abidvi prieszingas puses į santaiką. Ką jisai isz tikro ir padarė. Atlankė Komitetą ir pranėsze jam apie norą kun. Szl. susitaikyti. Atlikęs tokiu budu savo missiją, parasze kun. Szlamui laiszką.

Ant szito laiszko p. Žvėdrio kun. Szlamas 29 d. berželio sz. m. duoda jam maž-daug tokį atsakymą, kad "užmanymas" p. Žvėdrio daras jam garbę ir užpraszo p. Žvėdrį pas savę atsilankyti, su tokiu pritėmyjimu, kad laukses jo su nekantrybe. P. Žvėdris tą dieną pas jį neatsilankė, o nuėjo apie tai pasisznekėti į bažnyczią. Jisai praneszė kunigėliui, kad Komitetas sutinka susitaikyti ir praszė, kad jissi jam (Žvedriui), pasakytų, kada ir kur susieiti. Kun. B. Szlamas užpraszė Komitetą sueiti pas jį panėdelio vakare. P. Žvedris antrą syk atlankė Komitetą ir praneszė jam apie tai. Bet Komitetas, ypatingai p. Barulis, nors žodžiams p. Žvedrio ir tikėjo, bet kunigėliui nenorėjo perdaug įtikėti, nes kitą syk, girdi, galėtų nepraszytus sveczius iszmesti ir kad nebuti suvedžiotu, paraszė pats kun. Szlamui laiszką—ar isz tikro jisai mislija susitaikyti? Kn. Szlamas atraszo jam ilgą laiszką, kuriame aiszkina p. Baruliui, kad jisai mestų "unarą" ir svnjones, o susitaikytų; užpraszo ant sereclos visą Komitetą. Tuom tarpu kitame savo laiszke pas p. Žvedrį, kun. Szlamas sako: jeigu Komitetas neatneszęs PINIGU IR KNYGU, tai jisai visus iszmesęs už durų.

Utarniuko rytą, 2 liepos sz. m., p. Barulis atbėga su karszta szirdžia pas Draugystės sekretorių p. Pilėną, kad parodytų jam kunigo laiszką. Bet koks buvo visų nusistebėjimas, kada atėjęs p. Žvedris parodė kitą, prieszingą laiszką, kuriame ketina savo užpraszytus sveczius iszmesti už durų!

Visi, žinoma, iszsyk suprato kunigėlio intrigas ir kas jam labiausiai rupi. Tada p. Barulis, nieko daugiaus nelaukdamas, nuėjo pas advokatą ir padavė kunigėlį į sudą už korespondenciją, kurią kun. Szlamas norėjo prisisavinti dėlto tiktai, kad esanti "parakvijos" savastis.

5 d. liepos sz. m. kun. B. Szlamas tapo paszauktas į sudą (police Court), kur sudžia pareikalavęs nuo kun. B. Szlamo korespondencijos; laiszkus raszytus ant p. Barulio vardo atskyrė ir jam juos sugrąžino. Ant kiek kun. Szlamas isz pasielgimo tiesdario apsidžiaugė, galima sau perstatyti. Užtaigi nedėlioj, 7 d. liepos, bažnyczioj per pamokslą apszaukė savo prieszininkus, p. Barulį, p. Levinską, p. Matonį ir p. Valaitį melagiais ir apgavikais, nors szitie žmonės, kaip visiems žinoma, niekada savęs jokiais blogais darbais ne sutepė. Už tokį apszmeižimą szitie žmonės turėtų tiesą kreiptiesi į sudą.

Augsztaitis.

Isz visur.

‖ Ant prigulinczios prancuzams salos Maria Galante beveik su visu iszdegė miestas Grand Bourg. Sudegė czia 500 namų ir per tai 4000 žmonių atsirado be turtų ir pastogės. Ugnis užgimė nuo padegimo, bet padegėjų ne susekė.

‖ Manilles laikraszcziai pranesza, jog popiežius paskyrė 9 naujus vyskupus ant prižiurėjimo katalikiszkų bažnyczių ant Filipinų salų, isz tų vyskupų 7 amerikonai. Tokiu budu dabar ant Filipinų salų bus 12 vyskupų. Popiežius mat gerinasi Amerikos politikieriams ir tveria jiems naujus vyskupų urėdus ant Filipinų, padeda visokiais budais isznaudoti naujas Amerikos valdybas.

‖ Abisinijos valdonas Menelik prisakė mieste Addis Abeba parengti universitetą ant pavidalo Europoj ėsanczių. Ant profesorių ant pradžių pakvietė prancuziszkus mokslinczius. Į Prancuziją iszsiuntė rando kasztais daug abisinieczių mokintiesi universitetuose. Pabaigę mokslą svetur, szitie paskui užims vietas profesorių naujame universitete, vietoj svetimų.

‖ Kaip paduoda vokiszki laikraszcziai, Berlyne, važiuojant nuo geležinkelio į hotelį grafienei Tiszkevyczienei; arkliai dorožkos pasibaidė ir pradėjo daužyti. Dorožka apvirto ir Tiszkevyczio duktė ir giminaitė teip sunkiai apsikulė, kad ant rytojaus pasimirė; Tiszkevyczienė gi apsikulė nors gana sunkiai, bet ne pavojingai.

‖ Angliszkas randas oficijaliszkai pagarsino, jog per liepos mėnesį stovyklose suvarytų burų pasimirė 1675 žmonių, kuriame tai skaitliuje 1288 vaikai. Teip mat anglijonai veda karę su burais pradžioj 20 szimtmeczio! Savo žvėriszkumu jau anglijonai net Maskoliją užpakalyj paliko.

‖ Prancuzijos pakrantėse, prieszais Treguier paskendo prancuziszkas pasažierinis garlaivys, su juom prigėrė 15 žmonių. Terp prigėrusių yra gana pagarsėjęs prancuziszkas rasztininkas Anatole Lebraz, jo pati ir vaikai.

‖ Abisinijoj, rytinėj Afrikoj, rado didelius aukso plotus. Susitvėrė jau kompanija isz italiszkų, belgiszkų ir prancuziszkų kapitalistų, kuriai Abisinijos valdonas iszdavė koncesiją ant kasimo aukso ant tų plotų.

‖ Italijos laikraszcziai garsina, buk Ryme susekė sukalbį ant popiežiaus gyvasties. Sode, kur popiežius iszeina pasivaikszczioti, suaresztavo kokią ten ypatą apsiginklavusią su peiliu ir revolveriu.

‖ Prancuzijos pakrantėse susimuszė prancuziszkas garlaivys "Ambeto" su vokiszku "Lusitania". Paskutinis paskendo, Prie to keturi jurininkai prigėrė.

‖ Iszpanijoj, aplinkinėse Saragassos, siautė baisi vėtra, kuri beveik su visu iszgriovė kaimą Villaroga. Czia 6 ypatos likosi užmusztos; sužeistų ir tai pavojingai yra daug.

‖ Beveik su visu iszdegė miestas Penza, Maskolijoj, turintis 50000 gyventojų. Blėdį gaisro padarytą paduoda ant 50 milijonų rublių.

‖ Dousbristle anglių kastynėse, Anglijoj, užgriuvo kastynių ola ir užbėrė 10 darbininkų.

Nauji iszradimai.

*** Pritaikymas iszrasto brazilijoniszko daktaro Caldas vaisto nuo geltonojo drugio ne pasisekė ant Kubos. Du vyriszkiai, uodų užkrėsti liga, pasimirė. Dras Caldas už tai kaltina amerikoniszkus daktarus, kurie, užkrėtę liga vieną sveiką žmogų, ne laukė, kas isz to bus, bet užkrėtė kitą. Kubaniszkiems daktarams naujas vaistas iszdavė geresnius vaisius. Jie davė uodams įskiepyti nuodus geltonojo drugio 30 žmonių, bet isz tų nė vienas ne pasimirė.

*** Londone, ligonbutyj vadiname Oxygen pradėjo vartoti vieną isz vandens sudėtinių, gazą oxygeną ant gydymo visokių ligų. Su pagelba gazo oxygeno ataugina plaukus ant plikos galvos. Uždeda plikiems pripildytą oxygeno kepurę ir plaukai į keletą dienų atauga.

*** Bridgeporte, Conn. gyvenantis inžinierius G. Whitehead padirbo naują orlaivį, su kuriuom atlikę bandavones terp Bridgeporto ir New Yorko,

*** Gyvenantis Carbondalėj, Ill., profesorius State Normal universiteto, French, dėr pernai apreiszkė, jog jis surado bakteriją gimdanczią nuomarių. Isz syk kiti daktarai Frencho pagarsinimą palaikė už melą. Nuo to laiko vienok jam pasisekė iszgydyti daug nuomarių serganczių, tai dabar jau daugelis daktarų pradėda tikėti ir pats nori iszbandyti ant ligonių Frencho iszrastą vaistą.

*** Peterburge neseniai atliko bandavones su nauju aparatu, kuris automatiszkai duoda žinią ugnagesių sargybai, jeigu kur užgimė gaisras. Ant szito aparato atsiliepia ne sziluma, bet dumai, nors jie butų kuo mažiausi. Tas pats aparatas gali apsaugoti namus ne tik nuo ugnies, bet ir nuo vagilių, persergėdamas visus namų gyventojus ir policijos dalis. Atliktos bandavonės buvo su visu pasekmingos.

*** Gyvenantis Portsmouthe (Anglijoj) Buchanan rengiasi su savo naujai padirbtu orlaiviu keliauti į Paryžių ir pasistengti užsipelnyti ant 100000 frankų. Varymui pryszakin naujas orlaivys turi sparnus isz abiejų krasztų. Iszradėjas tiki, kad jo orlaivys galės lėkti su greitumu 40 mylių per valandą, žinoma, laike silpno vėjo, prie smarkesnio palengviaus, jeigu lėks priesz vėją.

*** Garsus Deutsch, kuris užraszė 100000 frankų tam iszradėjui, kuris padirbs orlaivį galintį lėkti priesz vėją, pats padirbo naują orlaivį ir su juom rengias pabandyti savo locną davoną paimti. Jo orlaivys turi masziną turinczią 60 arklių pajiegą. Orlaivys jau gatavas.

Vietines Zinios.

— Chicagos neprigulmingas lenkiszkas vyskupas Kozlowski likosi apskystas į kriminaliszką sudą. Skundžia jį buvęs daktaras jo parengto ligonbuczio, vienas buvęs neprigulmingas kunigas ir dar kiti lenkai, buk vyskupas, parengtame lingonbutyj tyczia nuodino turtingesnius ligonius. Ar apskundimai yra teisingi ar ne teisingi, ar skundėjai stoja už teisybę, ar gal jie yra tik įnagiais Kozlowskio prieszų, tas be abejonės pasirodys sude.

— Namuose po nr. 3036 ant Lowe ave., pas savo dukterį, likosi sa briva papjauta 57 m. moteriszkė Rieblinger. Papjovė ją atėjęs czia jos locnas vyras, su kuriuom moteriszkė iszgyveno 20 metų; paskui jis pats sau perpjovė gerklę su ta paczia britva.

— Gyvenantis po nr. 57 So. Curtis st. chinietis Wuy Ling likosi nusprėstas į Brideville už pardavinėjimą be laisnio opium.

— Pereitą sanvaitę Chicagoj pasimirė: 290 vyriszkių ir 236 moterys. Daugiausiai mirczių buvo nuo uždegimo pilvo ir žarnų, nes 146. Per tą paczią sanvaitę užgimė: 240 vaikų vyriszkos lyties ir 247 mergaitės. Apsirgimų limpanczioms ligoms buvo 65.

— Ties namais po nr. 412 W. 12 str. likosi sunkaus vežimo pervažiuotas nežinomos pravardės bicyklistas. Vežimo ratai sutrupino žmogui galvą ir žinoma užmuszė ant vietos. Vežėjas likosi suaresztuotas.

Atsiszaukimas.

Tautiecziai! Negirdėtas dar iki sziol buvo daiktas, kad kuris isz kunigų teip neteisiai su savo parapijonais pasielgtų, kaip tai padarė su tulais musų Draugystės sanariais kun. Szlamas. Įpykintas p. Barulio, kad buvo per sudą priverstas sugrąžinti Draugystės rasztus, kuriuos jisai norėjo prisisavinti, kun. Szlamas, ant iszliejimo savo piktumo, pasinaudojo isz altoriaus ir bažnyczios. Nedelioj, 7 d. liepos sz. m., viduryj miszių kun. Szlamas — kaip paprastai—skaitė evangelijų, bet skaitymą tą užbaigė neteip, kaip paprastai: pludo ne tiktai ant p. Barulio, bet teipgi ir ant visų kitų mus Draugystės sanarių ir, ant galo, kad klausytojams parodyti ant kiek jisai musų Draugystes neapkenczia, ketino "kitą syk" iszmest visus isz bažnyczios! Apsigrįžo ir toliau laikė miszias....

Po pietų per pamokslą, p. Barulį, p. Levinską, p. Valaitį ir p. Matonį iszvadino melagiais, apgavikais ir vagimis. Apkaltindamas tuos žmones, kun. Szlamas papilde baisią neteisybę. Netik kun. Szlamas, bet abelnai nieks neturi tiesos užmetinėti panaszių tiems vyrams prasikaltimų, kadangi tie žmonės niekad ne buvo ir nėra savę sutepę nėkokiais blogais darbais. Faktai, ant kurių pasiremdamas, terszė garbę mus brolių, visi iszmislyti.

Visi keturi vyrai yra blaivus ir isztikimi žmonės, ką tvirtina per rinkimą jų į komitetą 200 su virsz balsų ir per tai kun. Szlamo užmetinėjimas jiems pragėrimo, ar tai, kaip jisai tvirtina, prisisavinimo parapijos pinigų yra grynu iszmislu, neturinczių jokio doriszko pamato. Nė vienas isz visu keturių nieko panaszaus niekad ne padarė!!! (Įžeisti gali kreiptiesi į sudą ir nuo jo pareikalauti nubaudimo apszmeižėjo. Neteisingas apszmeižimas civilizuotų tautų tiesoms yra uždraustas. R.).

Visi pasielgimai kun. Szlamo: neteisingas terszimas žmonių garbės, paniekinimas altoriaus ir bažnyczios szventenybės, daro ant mus tokį įspudį, kad kun. B. Szlamas yra pasirengęs apversti bažnyczią į savo "biznio" namą. Argi buvo kada nors girdėta, kad kur nors atsirastų toksai kunigas, kuris, vietoj skelbimo Dievo žodžio, keiktų bažnyczioj prie altoriaus savo asabiszkus prieszus, plėsztų jų garbę ir ketintų ismest isz bažnyczios?! Supraskite visi gerai, kad nė altorius, nė gi sakykla nebuvo ir nėra vieta terszimui keno garbės, nė gi garsinimui melo, Bažnyczia tai yra szventa vieta, kurioj gali atsilankyti visi žmonės ir negal but jokios kalbos, kad kunigas turėtų tiesą ką nors isz ten iszmesti.

Broliai ir seserys! Apsvarstykite tą sau veni gerai ir nedaleiskite kun. Szlamui niekinti savo tikėjimo ir savo bažnyczios! Rupinkitės apie tai su czesu, nes panaszus pamokslai ne tiktai sukelia vaidus tarp parapijonų, bet tie vaidai persikelia į jusų namus ir daro pragaisztingą įtekmę ant jusų vaikų.

Parapijos Dr-tės Szv. Petro Komitetas.

Draugysczių Reikalai

Susirinkimas.

Chicago. Dr-te Sim. Daukanto tures savo menesini susirinkima nedelioj, 1 Rugsejo, ½1 val. vidurdienio, K. Liaudanskio saleje, 3301 So. Morgan st., ant kurio privalo buti kiekvienas sanarys, nes yra labai svarbus reikalai. Už nebuvima taps nubausti pagal konstitucija.

A. Biianskas, 3327 Auburn ave.

Chicago. Dr-te Liuosybes laikys savo czvertmetini ir visotina susirinkima nedelioj, 1 Rugsejo, 1 val. vidurdienio, J. Petrosziaus saleje, 168 W. 18 th St., ant kurio privalo buti kiekvienas sanarys. Naujiems sanariams įstojimas dar už $1.00.

Dr-te Liuosybes.

Chicago:— Vieszas susirinkimas lietuviu socijalistu kuopos su diskusijomis bus laikomas subatoje 31 d. Rug. 8 ad. vakare, ant sales p. Mieldažio, kertė Hoyne ave. ir 25ta ul. Visi nuoszirdžiai užpraszomi yra atsilankyti.

Su guodone
Kuopos Rasztininkas.

Balius, Balius!

Chicago. Dr-te Lietuvos Sunu tures savo baliu, nedelioj, 8 Rugsejo, Freiheit Turner saleje, 3417 S. Halsted st. Prasides 4 val. po pietu. Inženga kiekvienam 25c. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti.

Komitetas.

Didelis Balius.

Chicago. Dr-te Szvento Jurgio R. ir M. tures savo dideli baliu nedelioj, 1 Rugsejo, Freiheit Turner saleje, 3417 S. Halsted st., ant kurio grajys gera muzika ir visi susirinke bus meilingai priimti. Inženga vyrui su motere 25c., merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia atsilankyti.

Komitetas.

Paszventinimas Staciju.

Chicago. Nedelioj, 1 Rugsejo, 3 val. po pietu, bažnyczioje parapijos Apveizdos Dievo, prie asistencijos keliu svetimu kunigu, atsibus paszventinimas nauju staciju, parupintu kasztais vietinio klebono ir jo fimilijos. Stacijos yra labai puikios, iszspaustos isz gibso, ne malevotos, kasztuoja $450.00. Todel visus parapijonus ir parapijonkas, lygiai ir visas lietuviszkas draugystes užkvieczia toje garbingoje iszkilmeje imti dalyvuma.

Su guodone,
Kn. E. Stefanaviczia, klebonas.

Pirmas lietuviszkas Pikninkas.

Kensington, Ill. Dr-te Sz. Vincento tures savo pirma pikninka nedelioj, 1 Rugsejo, darže P. Karecko, kerte Union ir 123czia ulycziu, West Pullman, Ill. Prasides 8 val. ryto. Inženga vyrui su motere 15c., merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti, nes tai yra szio meto paskutinis pikninkas, tad nepraleiskite geros progos.

Komitetas.

Kriaucziu Apvaikszcziojimas.

Brooklyn, N.Y. "Kriaucziu Unija" tures savo apvaikszcziojima panedelyj, 2 Rugsejo (Labor Day). Apvaikszcziojime ims dalyvuma 600 vyru kriaucziu ir 150 merginu, visi unistai. Merginos bus baltai pasirėdiusios ir su baltoms kepurėms. Muzika grajys ant triubu. 10 val. ryto Unija pilnoje parodoje, su muzika, iszmarszuos isz Georgino sales, 93 Grand st. ir apeja svarbiausiomis ulycziomis gryž atgal į sale ir ten prasides prakalbos, po prakalbu balius. Inženga neprigulintiems prie unijos 25c. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti ir pasilinksminti.

Unijos Komitetas.

VARDAI IR ADRESAI
Sus. Lietuviu Laisvamanin Amer.

PREZIDENTAS, K. Balesiunas, 262 Metropolitan ave., Brooklyn, N. Y.
RASZTININKAS, Kun. V. Dembskis,
IŽDININKAS, Dr. J. Szliupas, 421 Penn ave., Scranton, Pa.

Aukos ant kankintiniu.

V. Kazlauskas isz Lawrence, Mass.			25c
J. Arlauskas	,,	,,	1.00
A. Janulevicze	,,	,,	50c
P. Krukonis	,,	,,	25c
J. Jakimonis	,,	,,	10c
A. Tamulaitis	,,	,,	25c
F. Czarnauskas	,,	,,	15c
V. Czarnauskienė	,,	,,	10c
J. Poszakarinis	,,	,,	25c
K. Strażavicze	,,	,,	25c
A. Sziekis	,,	,,	15c
A. Szimkonis	,,	,,	15c
P. Szimkonienė	,,	,,	10c
A. Kandrotas	,,	,,	10c
A. Balukas	,,	,,	10c
M. Aurila	,,	,,	10c
P. Bolis	,,	,,	10c
P. Kibildis	,,	,,	5c
A. Aukstutis	,,	,,	15c
A. Cziaplika	,,	,,	10c
A. Butulavicze	,,	,,	10c
K. Rinkevicze	,,	,,	10c
P. Baltkas	,,	,,	25c
F. Urbonas	,,	,,	25c
L. Babaviczinte	,,	,,	10c
		Viso	5.00
		Buvo	157.69
		Sykiu	162.69

Pajieszkojimai.

Pajieszaau Aleksandro Juszkevičiaus, Kauno gub., Telszių pav., Retavo par., gyveno Pittsburg, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Frank Bardauskis,
Box 172, Catlin, Ill.

Pajieszkau savo pusbrolio. Jurgio Kurelaiczio, Kauno gub., Raseiniu pav., kaimoKareiviu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Mike Donaitis,
Box 104, Hardwick, Mass.

Pajieszkau savo pusbroliu: Franciszkaus Breikszto ir Augustino Valinevicziaus, abu Kauno gub., Sziauliu pav., Zilioniu kaimo. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Petras Staneviczia,
3273 Edgemont st., Philadelphia, Pa.

Pajieszkau savo pusbrolio, Jono Banelio, Kauno gub., Panevežio pav., Remygalos vol. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
V. Drasutis,
Box 386, Springvalley, Ill.

Pajieszkau savo pusbrolio, Antano Bacevicziaus, Kauno gub. Sziauliu pav., isz Akmenes miestelio. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Frank Lavis,
Chemical Works, North Woburn, Mass.

Pajieszkau Franciszkaus Sabutczio, pora menesių isz Lietuvos atvaževes, ir Stan. Tvarkaus, abu Kauno gub. ir pav., kaimo Laubaru. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Mikolas Lendzeviczia,
22 S. Street, So. Omaha, Neb.

Pajieszkau Mikolo Gutaucko, Kauno gub., Panevežio pav., Joniszkelio parap., kaimo Staczlunu; gyveno Northampton, Mas. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Kazimieras Bairunas.
701 S. Union st., Chicago, Ill.

Pajieszkau Jono P. Kryževicziaus, isz kaimo Stanaicziu, Wirbaliaus parap., Vilkaviszkio pav., Suvalku gub. Teiksis duoti žinia ant adreso:
J. Cziževski,
636 Driggs ave., Brooklyn, N. Y.

Pajieszkau Kazimiero Laukaiczio, Suvalku gub., Pajevonio gm.; gyveno Baltimorej. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
V. Laukaitis.
57 N. 1-st st., Brooklyn, N. Y.

Pajieszkau Motiejaus Tamulevicziaus, Vilniaus gub., Traku pav., kaimo Marcinkoniu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:
Alioza Kaszeta,
Box 502, Branford, Conn.

Reikalingas prie "Lietuvos" geras Zeceris prie knygu darbo. Mokestis 35c. nuo 1000 M. Teipgi reikalingas 15 metu vaikas mokintis zecerystes (litaru statyti). Tur moketi gerai lietuviszkai raszyti ir skaityti.

Reikalingos dvi merginos lietuvaites prie "Dry Goods" sztoro. Gera alga. Atsiszaukite pas: Klein Bros, Halsted ir Canalport ave.

Reikalingas yra doras lietuvis kunigas į didele ir turtinga parapija. Te atsiszaukia "Lietuvos" redakcijon, o gaus parapijos adresa. (30—8)

Ant pardavimo geras saliunas prie pat fabriko, lietuviu apgyventoje vietoje. Didele sale ant mitingu ir baliu. Geras biznis lietuviui. Savininkas iszvažiuoja į sena kraju. S. Szymkus,
70 W. 25th. St. kerte Hoyne ave.
(13—9) Chicago Ill.

Paliuksminimo balius.

Chicago. Subatoj, 31 Rugpjuczio darau pasilinksminimo ir iszmeginimo naujo bravoro alausbaliu. Grajys gera muzika, sale szokiams didele, kur galima geriausei pasilinksminti. Balius prasides 6 val. vakare. Visus aplinkinius ir pažystamus kvieczia atsilankyti.

Stan. Szymkus,
70 W. 25th St. kerte Hoyne ave.

Pigi kelone. Kas nori važiuoti į kraju, gali parvažiuoti už dyka, tik už keles dienas darbo. Norinti apie tai placiau žinoti indeket už 2c. marke. Pas mane gali gauti ir kitokius darbus, kas tik kokiu nori.

Jos. Rossell,
5 Merrimac St., Boston, Mass.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima paikius Fotografijas; už tuzinę tiktai
$2.00
Ant weszilio ir kitokiu reikalu suima Fotografijas kompanijoms.

ETHNOLOGIJA
arba
Mokslas apie žemes tautas.

Pagal Dra M. Haberlandtą.

Toks padalinimas į luomas atsako padalinimui darbo terp šeimynos sanarių pradinėse žmonių organizacijose. Padalinimas darbo terp veikėjų, nors jis prasidėjo nuo labai senų gadynių, nuo atsiradimo žmonių šeimynos, taigi nuo praščiausios, pirmiausios žmonių giminės organizacijos, užsiliko iki šiai dienai lygiai terp nuožmių tautiškų gaivalų kaip ir terp civilizuotų, net stovinčių ant augščiausio civilizacijos laipsnio. Padalinimas darbo terp tautos sanarių yra visur, kur tik yra visokeropi darbai. Žemiau kulturiškai stovinčios tautos ne turi tiek užsiėmimų, todėl ir padalintas darbas turi mažiau skyrių, pas civilizuotas skyrių tokių yra daug daugiau, todėl juos padalinti reikia terp didesnio skaitliaus veikėjų.

Padalinimas darbo terp tautos sanarių turėjo ir turi labai didelę įtekmę ant tautų gyvenimo, ant jų kulturiško išsivystymo. Tą ant galo matome ne tik terp žmonių, bet ir terp gyvenančių kruvoj žvėrių, paukščių, net tulų vabalų. Terp žvėrių bandų patinkame vadovus, sergėtojus ir kelvedžius, kurie savo užsiėmimu ir pareigoms skyriasi nuo kitų bandos gyvulių; pradinėse žmonių giminėse jau patinkamę: giminės vadovus, daktarus, kunigus; toliaus, kylant tautai vis augštyn, atsiranda didesnis ir didesnis skaitlius visokių užsiėmimų, mokėti visus vienas žmogus jau ne galėtų, todėl pats reikalas verčia tautą padalinti užsiėmimus terp atskirų sanarių, o jie, dabodami vien savo darbą, gali jame geriaus išsilavinti ir atlikti jį vis geriau ir geriau; civilizuotose draugijose jau patinkame labai išsikerėjusią darbo organizaciją; visą tą darbą ir užsiėmimą viena ir ta pati ypata ne galėtų atlikti. Vyriškiai visose tautiškose organizacijose atlieka kitokius darbus negu moterys. Vyriškiai medžioja, gaudo žuvis, augina gyvulius kaipo padėtojus prie užsiėmimų ir maitintojus suteikiančius mėsą, kepa mesą sumedžiotų žvėrių; moterys renka ant maisto augmenų vaisius, apdirba lauką, verda valgius. Rods civilizuotuose kraštuose laukus apdirba vyriškiai, bet net antai daugelyj vietų Maskolijoj tas darbas guli ant moterų pečių.

Ne mažą ant civilizacijos įtekmę turi ir patsai šeimynos surėdymas. Civilizuotuose kraštuose vyriškis turi tik vieną moterį, už tai antai mahometoniškuose ir daugelyj stabmeldiškų kraštų jis gali turėti tiek pačių, kiek tik gali užlaikyti. Kituose vėl kraštuose, kaip antai Tibete ir pas tulas tautas Himalają kalnų viena moteriške turi daug vyrų; Tibete moteris vyriausio brolio priguli teiposgi visiems kitiems jo broliams, yra drauge moteris visų.

Tautų susinešimai, susidurimai lygiai sandaros laike kaipo gerų kaimynų kaip ir karės laike turi didelę įtekmę ant kilimo civilizacijos. Vaisiai tokių susinešimų duodasi patėmyti lygiai dabar kaip ir sennose laikuose, lygiai terp civilizuotų kaip ir ne civilizuotų tautų. Toki tautų susinešimai ir susimaišymai atsibuva visokiais budais. Per išeivystę arba ir persikėlimą visos tautos iš vienos vietos į kitą, ji atsiranda iš syk kitokiose sanlygose, terp kitų žmonių ir tuom pačiu teip pati, kaip ir buvusi naujoje vietoje perkeičia visą savo gyvenimą, viena mažiau, kita žymiau. Per kares, kurios ypač pradžioj žmonių gyvenimo, kada ne buvo nė jokių apginančių keno nors savastį tiesų, kada vienaitinės tiesos buvo drąta kumščia ir skaitlinga apginėjų ir užpuolikų šeimyna, beveik nesiliovė, viena tauta veržė nuo kitos viską, kas jai buvo reikalinga; teip gyvena dar ir dabar tulos stovinčios ant žemiausio civilizacijos laipsnio tautiškos giminės; per prekystą, per apsimainymą moterų lygiai geru teip gimininėj tautų, kaip ir veržiant jas per kares su prievarta, kas dar ir dabar laikosi tuluose necivilizuotuose kraštuose; per veržimus vaikų ir vergų platinosi terp visokių tautų susinešimai ir jie turėjo ir turi labai didelę įtekmę ant išsivystymo tautų ir kilimo civilizacijos. Iš tikro istorija kulturos tautų yra tai, teip sakant, istorija terpsaviškų susinešimų tautų visokiais čia paminėtais budais; istorija gi Europos yra niekuom kitu, kaip savitarpiniais jos tautų susinešimais, pradėdant nuo istoriškų laikų iki dabar. Kokius vaisius išdavė toki terp tautų susinešimai—tą šiądien matome: Europoj civilizacija augščiausiai pasikėlė. Ir čia civilizacija stovi augščiausiuose kraštuose, kurie seniaus atidarė savo rubežius liuosam tautų susinešimui, kurie ne tik ne sunkino, bet lengvino tokius susinešimus, rengė atsakančias įtaisas lengvinančias susinešimus ypač sandaros laike. Matome tą geriausiai antai ant Maskolijos, kuri tik nuo Petro Didžiojo, taigi vos 200 metų atgal likosi atidaryta platesniems terptautiškiems susinešimams; valdžios Maskolijos visokiais išduotais įstatais dar ir šiądien, kiek galėdamos, sunkina tokius susinešimus. Iš tikro Europoj Maskolija kulturiškai stovi žemiausiai. Ji visokiais jos galėj ėsančiais budais ginasi nuo vakarinių kraštų civilizacijos; nors jos sulaikyti ne gali, bet jos atėjimą ir išsiplatinimą visgi šiek tiek pavėlina.

II. Abelni patėmyjimai.

Kulturiškos spėkos tautų gyvenime, apsireiškiančios lygiai terp necivilizuotų kaip ir civilizuotų didelių tautų, sutverė ant platausės žemės paviršiaus daugybę tautiškų grupų. Mokslas vadinamas ethnologija užsiima peržiurėjimu visų tų grupų, pradėdant nuo nuožmių australiečių, bušmėnų, veddų, baigiant tvirtai susiorganizavusioms į dideles viešpatystes tautoms; tuom jis skiriasi mat nuo istorijos, kuri aprašo išsivystymą ir likimą šiądien gyvenančių arba jau išnykusių dėl visokių priežasčių civilizuotų, tik susiorganizavusių į viešpatystes tautų. Nors visokios tautos skyriasi lygiai savo paviršutinišku išveizdžiu, savo tikėjimais, kalboms, papročiais, civilizacija, bet terp visokių tautiškų grupų yra vienok visame jų gyvenime daug panašumo, daug vienokių ypatybių, net vienokių nuomonių ir papročių, kurie visuose laikuose tautų gyvenimo platinosi terp jų per savitarpinius susinešimus. Teip atskirų tautų, kaip ir visos žmonijos gyvenimą galima prilyginti prie gyvenimo kiekvieno gyvo organizmo, kurio gyvybę palaiko ir saugoja atskiri organai, atliekanti jiems paskirtą užduotę, jiems paskirtą darbą. Teip antai visokios formos augmenų ir gyvunų gyvena ir atlieka sau paskirtą užduotę, tą patį atlieka ir visa marga, gyvenanti ant žemės paviršiaus, žmonija, susidedanti iš visokio pavidalo atskirų žmonių ir tvirtai suorganizuotų į viešpatystes tautų. Reikia todėl pažinti tas abelnas formas tautų gyvenimo ir jas pažinus, tirinėti atskiras tautiškas grupas. Reikia pirma pažinti abelną visos žmonijos gyvenimą, jos reikalus, o tą pažinę, geriaus suprasime aprašymus gyvenimo atskirų tautų.

Kiekviena tautiška grupa, susidedanti iš mažesnio ar didesnio skaitliaus prie jos prigulinčių sanarių, stovinti lygiai ant žemiausio kaip ir ant augščiausio civilizacijos laipsnio, veda gyvenimą atsakantį fiziškai žmonių organizacijai. Žmogus, ar jis necivilizuotas, ar stovintis ant augščiausio civilizacijos laipsnio, turi pirmiausiai fiziškus savo kuno reikalus. Jis valgo ir geria, myli ir neužkenčia, gimdo vaikus, miega ir vaikščioja, stato šiokias ar tokias triobas apsigyvenimui, rėdosi, ginasi nuo pavojaus, atlieka visokius reikalingus darbus ir ant galo, atlikęs, kas jam buvo paskirta padaryti ant žemės, miršta. Ant užganėdinimo to visko žmogus apverčia savo pajiegas, protą, organizuojasi į draugijas ir sanryšius. Augštesnes mislys ir jausmai atsiranda tik pasikėlus žmonėms ant augšto kulturiško laipsnio, pas nuožmius tie dalykai ne daug augščiau stovi kaip pas žvėris; mislys ir jausmai ant žemiausio kulturiško laipsnio stovinčių žmonių mažai kuom skiriasi nuo mislių ir jausmų augštesnio skyriaus žvėrių.

Ant užganėdinimo tų fiziškų reikalų žmonių grupos ir sanryšiai reikalauja visokeropo darbo ir budo dirbimo, kas vėl paeina nuo viešos organizacijos tokių grupų. Apie tuos darbus mes pakalbėsime vėliaus. Toliaus vėl susipažįstame su organizacija žmonių sanryšių. Visi didesni toki sanryšiai arba tautiškos grupos pirmiausiai susideda iš šeimynų, o jos iš atskirų sanarių, stovinčių visokeropoj giminystoj su viens kitu; jie remiasi ant giminės, dalinasi į luomas ir turi šiokią tokią politišką organizaciją. Sanryšiai tie rėdosi pagal tiesas, kurių visi sanariai turi klausyti; ne mažą svarbą turi organizacija savasties ir susinešimų. Matome todėl iš kaip yvairių vidurinių spėkų susideda žmonijos organizacija, kokius darbus ji turi atlikti.

Apart fiziškų reikalų, kokius žmonių sanryšiai stengiasi užganėdinti viešoms pajiegoms, žmonių draugijos turi ir dvasiškus reikalus, kuriuos tautiškos grupos turi užganėdinti teiposgi viešoms pajiegoms. Dvasiški turtai yra ne tik vieša savastis vienos tautos, bet yra tai turtai visos žmonijos, yra tai, teip sakant, viešas produktas einantis ant naudos visos žmonijos, besiplatinantis per savitarpinius tautų susinešimus. Ant išdirbimo dvasiškų turtų ne mažą turi įtekmę tautos kalba, tikėjimas ir įtaisos paskirtos išlavinimui, mokinimui jaunosios

Knygu Katalogas.

Knygos swetimos spaudos.

Anegdotai iszsitarimai ir pataries isz gywenimo senowes Grekonu bei Rymionu " " 10c
Apie kalbu pradžia ir tikros rodos del apisaugojimo nuo nepriteliu wedanczių isz tikro ir isganinngo tikejimo kelio in prapultv. Czia raszejas nurodo kurios yra senlausios ant swieto kalbos, nuo ko jos paeina, nurodo kad lietuwiszka kalba yra senlausia ir kad turi daugiausiai nepriteliu, kurie stengiasi ja isznaikinti; ant galo paduoda rodas kaip nuo ju apisaugoti. 10c
Arielka yra nuodai paeinanti isz gurtybes. Czia apraszo kas yra arielka, kaip ji kenkia žmogui, keturi abrozeliai parodo žmogaus pilwa kokios isz girtybes pastoja ligos ir paduoda rodas kaip nuo to iszsigydyti. 30c.
Abecela ir teip mokinture del vaiku, sutalsyta A—ra ir J. Sa. Yra tai geriausias lementorius, nes jame rasi daug naudingu, pamokinanczių straipsneliu, prie pabaigos gi poterial ir prisakymai. 20c
Amerika Pirtyje, komedija Keturakio. 10c
Angliszkai-lietuviszkas žodynelis, sutalsytas Kn. P. Saurusaiczio, turi apie 3500 žodziu: angliszki žodžiai iszguldineti lietuviszkai. 30c
Birutes dainos " " 10c
Budas gydymo. Daktariszka knyga. 40c
Dainu skrynele " " 20c
Dailyde arba patarmes stalioriams, surinktos isz naujausiu knygu, su 120 paveikslu, Antano Dailides. Yra tai rankwedis mokinantiems ir mokantiems stalioriszk' iarbą. 40c
Etnologiszkos smulkmenos, D-ro J. Basanavycziaus. Mokslizki lietuviu praeites tyrinejimai, su viena mapa. 25c
Egle žalezinu karalliene ir iszgriowimas Kauno pilies 1362 m., du paikus dramai parasyti Aleksandro Gužuczio 25c
Genu Dede. Graži pasaka isz sziandieninio Lietuwiu padejimo 10c
Gywenimas Klemenso Marijos Hofbrauero, su trumpu apsakymu apie pargabenimą Dr-tes Atpirkejiatu isz Italijos in žiemiu karalystes skersai kalnus Alpomis wadinamus, warsta, ant lietuwiszko Kn. Petro Saurusaiczio. Kas nori tureti dwasiszku nauju pasiskatimu tegul nusiperka szę kningelę 30c
Gywenimas Jezaus Kristaus, pagal naujausius isztyrinejimus surasztas. 15c
Iszankiai sventos Inkvizicijos, vartoti VI ir VII szimtmecziuose del praplatinimo kataliku tikejimo ant žemes. Parasze Mac Donald. Labai akyva knygute. 10c
Isz kur kilo melai ir viesokios skriaudos žmonijoje. Parasze kn. Dembskia. Szi knigą paduoda svarbiausias isztraukas isz sventos Bibilijos, kurias perskaitę supranta, kas yra Bibilja ir kodel kunigai draudžia ja žmonems skaityt. 75c
Isz kur akmenys ant musu lauku atsirado? Geologiszkas Lietuvos isztyrinejimas, naudinga mokslizka knygele. 10c
Istorija Europos su mapoms 50c
Istorija graziosKatrukos " " 10c
Istorija iszlaiko Francuzu wainos atsitikusios Afrikoje 30c
Istorija arba apsakymas apie Lietuwos praeiga. Parasze Zanawykas. 40c
Isganimas wargdieniu. Knizuose pamokinanti kaip pagerint sawo gywenima 25c
Intekme Socijaliszkzu sanlygu ant wisu kulturos szaku. Geri pamokinimai darbininkams kaip pagerint sawo buwi. 15c
Ka darytie, kad butume sweiki ir ligai gywentumem. 10c
Kankles, lietuwiszkos dainos su natomis, sutalsytos ant 4 balsu del wyru Calis I. 90c
Kankles, lietuviszkos dainos 4 balsams vyriszkiems sutalkytos: parupino Dr. V. Kudirka, II dalis. 30c
Keli Žodžialapie Auginima, paraszyti J. S. Kuokszeicio. Labai naudinga knygele tevams, norintiems iszauginti savo valkus ant sveiku, doru ir naudingu draugijai vyru. 10c
Kaip igytie pinigus ir turta " 10c
Kaip apsiginti nuo koleros ir kiti naudingi skaitymai 10c
Kristijonas Duonelaitis " " " 10c
Kas yra, o kas bus " " " 10c
Krumpliu Jonas pasaka " " 10c
Keletas žodžiu apie nemuwius ir naudingi pamokinimai del Lietuwos žmoniu. 10c
Kataliku Bažnyczia ir mokslas pagal Zahn'a verte kn. A. Milukas. 15c
Kristijono Donelaiczio Rasztai. 40c
Kapai Didžiu Kunigaikszczziu ir Karaliu Vilniuje Pagal A. Kirkora, parasse N. Yra tai istoriszkas iszsaniptinejimas apie Vilniaus praeiti pagal paminklus, užsilikusius ant grabviecziu D. L. Kunigaikszczziu ir Karaliu. 10c
Kritnoliai szviesos bei abrozai Sutaise Bevardis. Keliolika labai akyvu abrozu perkratanczių tulus tikejimiszkus dogmatus. . . . 50c
Kabalas talpinantis sawyje wisokius užminimus ir ant ju reikalaujanti atsakymai. 10c
Keliose istoriszkos dainos, Graždos ir swarbios apie Lietuwos praeitia, jos lietuwiszkus kunigaikszozius, Kražiu skerdyne ir tt. 10c
Keistutis, tragedija 5 aktuose del teatru. 20c
Keletas žodžiu apie Rymo popiežiaus neklaidinguma 10c
Keletas rasztu apie Kražius, paraszyta D. Butkeraiczio. Aiszkiai aprazo plowyne Kražiuose, kaip tas wiakas atsitiko, kiek ir koki žmones buwo apsetuoti, kiek sužeistu, kiek užmusztu, kiek nusudytu ir tt. 15c
Kuningas, peikus apraszymas isz gywenimo Lietuwiu paraszyta del Amerikos Lietuwiu. 50c
Lengwas budas pacznam per sawes pramotie rasztie, del nemokanczių 10c
Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, apie keturi szimtai dainu " $2.00
Lietuviszkas Albumas, Laida I. Istoriszkos ir szcziu jau Lietuwos vietos. Parengtas ir iszleistas kn. Miluko su pagelba prenumeratoriu. Telpa czia gražus paveikslai su trumpais apraszymais žymiausiu Lietuvos vietu, iszdirbimu ir naminiu darbu, kaip tai: Altorius Auszros Vartu su atsibukimu paveikslu Paneles Szvencziausios Yilniuje: Griuvesiai Mindaugio rumo Naumestely; Griuvesiai Lydos pilies; Griuvesiai Krevo pilies, Lizskava; Nauji Trakai; Griuvesiai Medininku pilies; Gelgaudiszkis; Griuvesiai Gedemino pilies Vilniuje; Perkūnas szventinyczia Kaune; Kedainiai, Mir, Vysokie Litevskie; Kretinga; Kražiai; Rakiszkio bažnyczia, Kapas Simano Daukanto, Birutos koplyczia, Palanga, Buomas ties klaipeda, Minijos kanalas ties Garždais, Nemunas ties Vilkija, Ulke lietuvio Suvalku gubernijoj, tokia jau uke Kauno gub.; tollaus eina paveikslai visokio lietuviu užsiemimu, naminiu padaru ir it. Apraszymas paveikslu dviejose kalbose—lietuviszkoj ir angliszkoj. Preke. . . . 50c
Lietuwos Tewynes Dainos, parasztytos kn. Antano Wienožinsko. Labai gražios dainos 20c
Lietuwiai amžiu gludumuose Czia talpinasi tyrinejimai apie lietuwius, ju paežima, ir kalbą nuo seniausiu amžiu. Knigele werta yra perskaitymo kiekwienam lietuwiui 10c
Litwini i Polacy. Lenkiszkoje kalboje, iszrodoka gero ar blogo lenkai lietuwiams padare ir ar turime su lenkais laikytis ar nuo ju szalintis. 10c
Laisvos Valandos. Eilės. Parasze Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Czia yra surinkta 23 maždsnes eilės garbaus musu poeto, jauname amžiuje in kapus nušengusio, D-ro Kudirkos. Sziose jo eilėse kiekvienas skaitytojasras sau nusiraminimą ir dvasiszką naudą. 15c
Laima ir Planetos. Knygele, tinkanti jau nuomenei del smagaus laiko praleidimo, nes isz jos gali nuburti apie savo laimę ar nelaimę, ar nyli ji žmona mergele, ar ją valkinas myli ir tt. 25c
Lietuviszkas Szlupinys, II Laida. Konradas Valleorodas 10c
Lietuviszki Dainiai pradžioj XIX szimmetecio. Kliasiszkai tautiszkas perejodžias Parenge Jr. Jonas 20c
Lietuviszki rasztai ir rasztininkai, rasziliuszka peržvalga Lietuvos Myletoju, ju gyveniman ir darbai. Czia surasztyti gyveniman ir darbai visu lietuviu, kurie ka nors gero parasze lietuviszkoje kalboje, kaipo tai: Dr. Basanaviezius, Ivinskio, S. Daukanto, vyskupo Volonczinszkio, kn. Burbos ir kitu. 40c
Lietuvos Kankles, turinczios 72 naujas dainas. 15c
Lietuvos Istorija, parasztyta Simano Dankanto. Dvi dideles knygos, kožna po $1.50c arba abi už. $3.00
Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti Diewo dowana, isz kurios galima iszmokti geral wirti walgius ir atsakancziai westi kukne 20c
Lietuvystes praeitis, dabartis ir ateitis. Istoriszkai sociljoliszkas pleszinys. 25c
Lietuvlai po maskoliu jungu. Parasze Dr. Pleszinys apie prespandas ir prespandimus lietuviu isz szalies maskoliszkos valdžios. 10c
Maskolijos politika su Europa ir kataliszka bažnyczia. Iszrodymas kaip maskoliai persekioja, kankina ir naikina lietuwius ir ju bažnyczias 10c
Musu muzikelis iszdaotas ant naudos Lietuwos Ukinykams. Czia randasi trumpai apsakyta Lietuwos tautiszkas kilimas. Po tam rodos ukinykams prie gero wedimo ukinykystes, ir keletas pasakaliczių 10c
Medega musu tautiszkai waistinykystai. Szioje knigoje apraszo wisas ligas, ju wardus kokiais jas wadina Kaunieczlai ir Suwalkieczlai, kokeis waistais prasti žmones jas gydo. 40c
Medega Simano Daukanto bijografijai (gyvenimui). Yra tai naujause knigele ir labai akywa, kurioje apraszytas gyvenimas Simano Dauksnto nuo pat kudikystes iki jo smerties: kaip augo, kur mokinosi, ką welke ir tt. Prie to ir jo fotografija patalpinta. 30c
Nesiprieszyk. Komedija grajyjama teatruose 10c
Orleano Mergele, tragedija penkiuose aktuose su inženiu, iszleistą Tewynes Myletoja Dr-tes. Yra tai pulkiause tragedija grajyjama teatruose, pirma syk iszwersta ant lietuwiszkos kalbos Wince Kapeo. 25c
Olga Liubatovycziute, vaizdelis isz gyvenimo nihilistu. Yra tai gražus ir užimantis apsakymas isz gyvenimo nihilistu Rosijoje, kaip mergina Olga Liubatovyczitute, priguledama in nihilistu draugystę, daug sykiu apgavo ruskus cžinovnikus ir gaudoma gudrai iszstrukus ju rankuose. 10c
Pawasario Balsai, naujausiu dainu knygele, turinti 48 pulkias daineles ir Libreto 4 aktuose 15c
Padejimas Lietuwiu tautos Rusu wieszpatystej (socijaliszkos pleszynis). 35c
Pataries ir dainos. 10c
Petro Arimno rasztai. Knygele turinti 51 puikią dainu 10c
Pakokinanti apraszymai isz gywenimo žmoniu ir wisokios rodos 15c
Praeite Vilniaus. Aprasze nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus, koki jame kliosztorial buwo, koki lietuwiszki kunigaikszczziai gyweno, kokios kares jy aplanke ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu. 10c
Pradžiemokslis Rankos Raszto del nerinczių iszmoktie gražiai rasztyte 10c
Pradinis mokslas angliszkos kalbos. 75c
Pilnas szimtmetinis kalendorius su pilnaetomis. 10c
Pamatai Tikejimo. Parasze V. V. Yra tai kamantinejimai Bibiljos ir nekurie perkratinejimai tikejimo dogmu. Knygele, suteikianti skaitytojui daug maisto iszganingiems dumojimams. 15c
Pasakos pagal Kryliovą. Parasze ellemis Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Telpa czia 15 pasaku, parasztu ellemis. 10c
Pirmutine pasnelpa umai susirgus, telpogi geralai alkoholiniai ir taboka, pagal O. Buivida parasze N. Naudinga žmonems knygele. 10c

Pasakos, Romanai, Novelios, Mythai.

Amžiaus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžia Vieszpaties Jezaus. 5c
Anima Villa, naujausia ir gražiausia pasaka, kuria skaitytojas atsidžiaugti negales. . . . 75c
Apieka Diewo, pasaka. 50c
Andersono pasakos, P. Nerio. 10 gražiu pasaku vienoje knygeleje. 15c
Apie Jona Twarlaucka garsu burtinyka ir jo darbus sykiu su apraszymais apie burtus. 25c
Ona Stepo Kasinosio, pasakos 10c
Gewaites Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, kuria lietuwiai jau daug kartu girdejo. 50c
Iszaitis, apysaka szios radynės. Yra tai gražiausia pasaka, kurios lietuwiai dar negirdejo. 8c
Ponas ji szkotojai, apysaka H. Senkiewicziaus. 35c
Musu kes apraszymas apie nedorybe žydu ir ...ibes nurinima wiku 50c
Ideja ant meszlyno. Apysaka musu dienu. Aukuja brollams lietuwiams Muzz. 10c
Istorija gražios Magelonos " " " 15c
Istorija septyniu Mokytoju " " " 50c
Juozupas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotu po waldžia maskoliaus 25c
Juokingas pasakojimas apie Szaltabuizius ir du gražus straipsnial iszukinytes 5c
Kas teisybe tai nemelas, pulkios apysakeles isz lietuwiu gywenimo 15c
Kaukazo Belsiawis. L. Tolstojaus apysakele. 10c
Kuningas, pulkus apraszymas isz gywenimo lietuwiu. 50c
Kn. A. Bubos Prozaiszki Rasztai. Szioje knygoje telpa 12 gražiu pasaku, parasztytu kn. Burbos, buwusio klebona lietuwiskos parapijos Plymouth, Pa., kurios tai yra sziitokios: "Tirmiszkiu Andrius", "Sawlesuele", "Drasybe ir iszmintis žmogaus", "Apiburta awis", "Tewo paskutinial žodžial", "Naujalenkis ipa priewartos", "Sesuo", "Už tewynes meile", "Burtininkas isz Cucugyano Austrijos", "Sodžiaus eigeta", "Welnio iszpildintis", "Smertis ant nosies" 80c
Kekszta Simas, ukiszka apysaka. Szi yra ne tik graži pasaka bet ir geras pamokinimas prie ukininkystes. 10c
Lietuwiszkos Pasakos. Medega lietuwiszkai tologijai. Surinkta Dro J. Basanawicziaus Czia telpa 14 senlausiu lietuwiszku mytologiszku pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias Perkunasir veinias. Žmogus ir welnias: Apiraganas ir raganius; Apie Deives, Laima ir Laumes; Apie Dali; Apie Giltine; Apie Sralną ir szaliti; Apie wejus. Apie miškinus; Apiželezius ir smakus; Apie wilkta ir lius ar wilkakolus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kurs dar ir szindien daugybe lietuwiu tiki buk tai wis buwus teisybe. $1.50c
Maskoliai 1812 metuose arba Jurgis Milosławskis. 60c
Medejo pasakojimas. Szi knygele yra naudinga kiekwienam ant perskaitymo, nes czia aprasze atsitikimus wieno Medejo su wisokiais žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akywas ir pamokinantis apsakymas su trimis abrozeliais 10c
Markus ir Aurelionas, aplsaka isz pirmu amžiu krikszcionystes. 20c
Mythai, Pasakos ir Legendos Žemaicziu, surinktos Ed. Veckenstedt'o, verte J. Szlupas M. D. D. I. Yra tai akyviausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie visokius stebuklus ir prajovus apie darbus geru ir piktu dievu, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kuriuos senowes lietuviai tikejo ir szindien dar užkurie tiki. Kas vienę isz tu pasaku perskaitys panores ir visas skaityti. Preke. 50c
Nedorybe Rymo Cieserlaus, Istorija isz laiko ponawojimo Nerono 40c
Negirdetas daiktas ir geros rodos musu moterelems " 5c

Knygos sawos spaudos.

Aywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiausse knygele ant swieto dasižinojimui isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesial ir ant ko jie laikosi. 30c
Aritmetika. Knigą iszsimokinimui rokundu. Preke. 25c
HYGIENA. Daktariszka knygs arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti ciezlybeje sawo sweikatą, paliginti sawo amži ir mokes užaugintą sweikals ir twirtais sawo waikelius. Preke. 35c
Apie turtu isdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Kokiais keliais isidirbę turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilieja ant draugijos gyvenimo. 35c
Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Gelkie, Nalkovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygszioi iszejusiu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidalas; diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni; isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, aukso, druskos ir kitu gerybiu; kiek mariu, ežeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenys; surus, preski, saldus, ar kartus, kokiuose gyvunai gyvena ir tt. Žeme aprasyta dalimis, iszkaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaikszstystes, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemoje yra gyventoju; koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki oraI: szaltai ar karszczial, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakts kur saule per keleta dienu nenusileidžia arba nenusikela ir tt. Knyga didele 8x9 colin. 480 puslapiu, ant geros standžiios popieros spaudinta, su 71 paveikslelials: mapu, gyvulia ir tt. $2.00
Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, aukslnemis litaromis atspausti parasztai ant nugaros ir szono. Preke. . . $2.50
Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Aprasze kaip Koliumbas atrado Ameriką, koki czia tada žmonės gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wadinoti in Ameriką, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gywenancziam, idant suprastu kokes jis czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke. $1.00
Drutuose, gražiuose apdaruose. $1.35
Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkainis. Iszleista "Tewynes Myletoju Draugystes". —Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra aprasyta lenku politika kaip ji pasielge su Lietuvos kunigaikszczniais: Keistuczziu, Vytauto ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prietelyste yra mums naudinga ar blediną. 15c
Lietuviu pratevial Maskolje Azijoje nuo senoves iki je pateko po valdžia persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 32 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu pratevial. Aprasze lietuvia padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimimą. 50c
Kalp Maskolija persekioja Lietuva. Pagal Leopresetion russe en Lithuanie supleasze kun. V. Dembskis. 10c
Kalp geriausiai laidoti nuhireli? Pleszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszgulde kun. V. Dembskis. 15c
Kražiu Skerdyne. Apraszo ana balsu atsitikima kada 1863 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, nuszes, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Aiszkiausiai aprasze ta wisa atsitikima. 15c
Lietuwiszkas Lementorius su rodomis, kateikimais ir mistranturu. 15c
Mokslas apie Žemę ir kitus svistus, ju buvy ir pabaiga. Aprasze kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra planetos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu, turinti 225 pusla pius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios likrai žmogus gali apsizwiesti. 75c
Drutuose, gražiuose apdaruose. $1.00
Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta ypatingai teatro myletojams. . . 25c
Olitypa, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos. 25c
Paiki istorija apie Kantria Alana, kuri per 22 metus waikszcziodama po swieta, daugybe žiedu ir wargu kantrei iszkentejo. 20c
Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugei sweimiausiu teiku sapninyku ir suredytas pagal tikra Pereskiai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapziu kokias senowes žmones wartojo iszgejimui ateities.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus. 50c
Apdarytas. 65c
Pawarzele ir kaip gywena Kynai (Chinai). dwi labai akywos pasakaites 10c
Paskutines mislios. (Isz lenkiszko). Pasaka isz atsitikimo mlnysziu kliosztoriuje. . . . 10c
Pajudinkime wyrai žeme. Labai graži pasaka 20c
Pawogti arkliai ir Meddelis Didgalwis Dwi gražios pasakeles 10c
Piunkonas ir abrozeliai. Sziszios naujos, labai gražios pasakos 20c
Pajauta Lindeikos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai graži pasaka. 75c
Maskolai Gražiu Žmoniu, parasztyti kn. Totoriaus (Tatares). Yra gražios ir labai pamokinanczios pasakos 60c
Parmazonas arba baisumas tiewo rustybes, Parasze Szwentinkis. Apsakymai isz ukru atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju. 10c
Paveikslai. Parasze Žemaite. Graži pasaka apie vaikina ir jauną merglną ir ju susipaziavimą. 15c
Pamokslai Iszminties ir Teisybes iszguldineti Galwoziu wisu amžiu. Czia yra patiprę 128 gražiu juokingu ir iszmintingu pasakaiczziu. Kas nori tureti gražiu juokingu ir pamokinanczių skaitimu tegul nusipetka szią knineelę, o gardžiai pasijuoks, žmones tures ką papasakoti ir ant kiekwieno užklausimo mokes duoti iszmintinęą atsakymą. 50c
Rankwedis Gromatu rasztynui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reikrasztyte gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisius ir mylimuosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augszttai stowanczias ypatas. Pasveikinimai (pavinczewones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose. 50c
Robinsonas Kruzius, moraliszka ir žingedi" apysaka paszwesta jaunumenei. 25c
Senu Gadyniu Iszmyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsoną; sutaise Szernas. Ji aprasze senlausiu gadyniu ivairius sutverimus gyvenusius ant žemes dar priesz žmogaus ant jos atstradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanaius ar imdami isz žemes anglis, randa gilial palaidotus žemeje. Tulu sutverimu atrado ozielius, nesugadintus, kunus, užklotus eile keliolikos sleksniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien iszstatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažinti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant mirusio žveries kuno atsaugo jos eile keliolikos sleksniu storio. Mokslinceziai isz to semia brangiausia mokslą susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi ant žemesniu in augsztesnes veisles, ir pagal storumu ir senuma žemes sluogsniu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo sprensti, kaip senial ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knyga turi 370 puslapiu stambaus druko, ant gražios popieros ir apie 150 paveiksliu ivairiu senu gadyniu iszmykusiu sutverimu. Preke. $1.00
Trumpa Geografija. Sutaise Nesto. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paweikslelials: mapu, žmoniu, gywu ir tt medžiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslaingę. 25c
Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Rusiszkai parasze Rubakin'a. Verte Drugys, Iszleido T. M. Dr-te. Szi knygele, labai suprantamoj kalboj, aprasze visas vandens permainas ir veikmes: kaip ir persikiciorta in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesial, padangese atvesę, keicziasi in vandens lasztelius ar sniego, lustelius ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo pakilę. Czia nukritę didelus darbus veikia: sulegas kartais uždengia cielus kalnus ir laidoja savo pusnyse žmonis ir gyvulius, paskui tirpdamas nuo saules keicziasi in vandeni ir užlieja laukus, iszrežo ravus, upes ir upelius ir kavojasi po žeme, kur vel veikia ir pati darbą kaip ir ant virszaus žemes. $1.00
Zmogus Nepbuszkis. Verte isz szvediszko Norrie. Graz. apysakele: kaip turtingo prekejo sunus apsivede su varginga merglna ir laimingiau gyveno už kitus, su turtingoms apsivedusius. Szita apysakele užima keliovinę launa valkina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes. 40c

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, kataliszkas maldu knygele. Maldos ir rasztai ant kiekwieno prie spawiednes, komunijos, mežiu, mispariu ir daugybe kitu; misziu maldos su abrozeliais; mispariai giedami lietuwiszki ir lotiniszki: daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimo ir tt. Yra 5 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karaliaus Dowido; aktai, radancziai, stacijos, karunka, kelioliika szwentu giesmiu ir tt. Yra tai naujausia ir gražiausia knygele isz wisu lietuwiszku maldaknygiu, dalil, balta, slidi popiera; stambus, aiszkus drukas Miera 3¼x4½ colisi. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, aukstintais krasztais, be ag kalimo. . . . . 50c.

No. 2. Mažas Aksa Altorius, prastais, drutais apdarais, aukstintais krasztais, apkaustytoms briaunoms pasidabruotomis bletelemis, su kabute. . . . . 75c.

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros minkstais apdarais, apvaleis kampais, aukstinti krasztai, parasnais ir kwietka. $1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuriszkos gluodnios skureles apdarais apvaleis kampais, aukstinta kwietka, krytius ir krasztai. $1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celiuliloidos apdarai, inkliuzios kwietkos, su kauline kabute, aukstinti krasztai. . . $1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celiuliloidos apdarai, kwietkos ant wieno žono iszkiotos sidabru ir periu, su dwiem kaulinemis kabutemis, aukstinti krasztai. $2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newienokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

Preké pinigų.

Ruskas rublis po. 52¾c
Prusiszkos markės po. 24½c
Prie kiekwieno pinigų siuntimo reikis pridėti 30c. ant paczto kasz

DAKTARAI State Medical Dispensary gali jus iszgydyti!

Jie užtikrina iszgydyma, ir tas jums nieko ne kasztuoja, jeigu ne esate iszgydyti.

Roda dykai! Negydo jokiu neiszgydomu ligu.

Jus nieko nerizikuojat

jeigu esat iszegzaminuoti

Per specijalistus "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul.

Ju electro-chemiszkas gydymas yra geriausias ant visos pasaules. Jie nieko neima už egzaminavima ir roda. Jeigu jusu liga yra iszgydoma, tai bus gydoma po užtikrinimu; tai reiszkia jog jumis nieko ne kasztuoja už gyduoles ir gydyma jeigu ne esate iszgydyti.

Farmeriai

ir žmones isz priemiesczių ir aplinkiniu miestu pribuva ant kožno trukio (treino) idant butu iszgydytais per pagarsejusius specijalistus. Jie užtikrina iszgydyma kiekviename dalyke.

Egzaminavimai yra daromi pagal naujausias metodas, idant surasti liga.

Szitie daktarai klaidos jokios ne gali padaryti, nes jie viska daro su pagelba tikrumo instrumentu, kaip tai: Microscopa; Harmocytometero, Sphigmographo, Etektriszku balsu Reostato ir Stethecropo Phonondoscrope tirinejimo, iszcziupinejimo, iszbraszkinimo ir iszklausymo idant ant syk atrasti liga. Mokslas žymetinai nuženge pirmyn diognosose ligu. Specijalistai gali atrastie liga szlapume (mižaluose) per tirinejima su microscopu. Liga pati kaipo panorama atsidengia priesz iszlavinta aky specijalisto. Egzaminavimai yra lengvi ant be jokio skausmo. Jeigu jautiesi jog esi ligotu, tai atsiszauk in "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State in Van Buren ul.

☞ Inejimas per 66 Van Buren ul.

Patemyk adresa.

URAH VYRAI!!!

Tu gali, ir busi iszgydytas!

Specijalistai "State Medical Dispensary" yra tai žmones,

kurie iszgydo nerviszka nusilpnejima ir visus dalykus prie to prisidedanczius jauname, vidutiniame ir sename amžiuje Raisios pasekmes jaunystes neiszmintingumo persižagimo senesniuose metuose ir pasekmes užvilktu ir neatsakancziu gydytu ligu, kurios yra priežasczia: nustojimo sveikatos, silpnumo nugaros, skausmu krutineje, paniurumo, nemigos, fiziszko ir protiszko nusilpnejimo, svaigulio, prastojimo energijos ir užsitikejimo, nuliudimo, baimes, nesmagiu sapnu ir kitų tam panaszių symptomu. Tokiems ligoniams rodosi jog visi žmo ju mislis ir manavimus. Liga, jeigu per ilgai užvilkta, priartina beprotyste ir myri. Jeigu buvai kada nors gydytas per kita daktara ir ne likai iszgydytu, tai delto, jog buvai gydomu pagal senas ir neatsakanczias metodas. Gydymai "State Medical Dispensary" yra nauji ir didelisi skyriasi nuo metodu vortojamu 30 metu atgal. Szitie specijalistai gali iszgydyti jus su electro-chemiszku gydymu ir užtikrina iszgydyma. Viska užlaiko didžiausioj paslaptyj. Szitie specijalistai turi szimtus geros valios padekavoniu nuo žmoniu kurie likosi iszgydyti.

Pusles ligos ir Striktura.

Didelis skaitlius žmoniu daug nukenczia prie nusiszlapinimo, nes szlapumas (mižalai) iszeina povalei, sunkiai ir su skausmu. Kaip kada pacientas turi atsikelti vidurnaktyj ir ne syki pasitaiko jog nusiszlapina kraujais. Tas yra labai pavojingas dalykas, nes gali kilti uždegimas, nuo kurio akmuo atsiranda puslej. Jeigu kenti nuo pusles ligos arba strikturos, tai pasirodavik su galviniu daktaru State Medical Dispensary. Ne kentek nuolatai. Specijalistai gali ir iszgydys jus, jeigu tik atsiszauksit ir imsit gidytis. Kiekviena liga priimta ant gydymo, bus užtikrinta.

Tolymi ir Farmeriai,

serganti szita liga, kuri specijalistams Dispensaryj yra paprasta, turi raszyt apraszydami savo liga ir jeigu jie atras jog namiejie gali gydytis, tada priims po užtikrinimo plianu, gyduoles ir gydimas nieko ne kasztuoja, jeigu ne esi isz gydytu.

Tiktai vyru ligos yra gydomos.

KRAUJO UŽNUODYJIMAS.

Szita liga yra vadinama karaliumi veneriszku ligu, delto jog yra baisiausia savo pasekmese. Liga ta gali paeiti nuo gimdytoju arba užsikretimo. Kada systema yra užnuodinta, tada liga pati iszsireiszkia per: Egczema, rheumatiszkus skausmus, sustingima ir sutinima sanariu,